Զ. ՏԱՐԻ 1506 ԹՒԻ ՀԱՅՈՑ 4381 ԱՐԱՑ 3 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1889 — Ն. Տ. 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1889 19 ՋԷՄԱԶԻԼ ԼԱՎՎԼԼ 1306

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه ده غلطه نورادونكيان خانده آره‌وك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ՈՒԱՖԻՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գահկան արժէք	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » Տարեկան » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28

Դուրս զրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը Տեսչութեան վրայ է
Խմբագրութեանս զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1889

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ ԵՒ ՌԱՑԻՈՊԱԿ—ՏՋԹ. ԿԷՖԷՐՆ ԵՒ ՍԸՐ Ռ. ՄՈՐԻԷՐ.— ՖՐԵՆՏԵՐԻԿ ԿԱՅՍԵՐ ՕՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԸ

Պիզմարք Իշխան ակնկալուած մեծ բանախօսութիւնը չարտասանեց. բայց ո՛չ նուազ ապշեցուցիչ բան մ՚ըրաւ։ Տեղեկագիր մ՚ուղղելով առ Վիլհէլմ Կայսր, արտօնութիւն խնդրից հրատարակութեան տալու Տ.Թ. Կէֆքէնի դէմ ուղղեալ ամբաստանագիրը. զի յորմէ հետէ Լայփցիկի Դերագոյն Ատեանն անպարտ արձակեց զՏ.Թ. Կէֆքէն, Գերմանիոյ թշնամի օտար թերթերը և իւր (Պիզմարք Իշխանի) քաղաքականութեան թշնամի դերման թերթերը այլ ընդ այլոց հրատարակութեամբք կը խեղաթիւրեն խնդիրը։ Կայսրն արտօնեց այս հրատարակութիւն։ Պաշտօնական Ռ-ՆԷ-Ն-ՇԻԷ մէջ երեւցաւ ամբաստանագիրն, որ յայժ երկար պաշտօնագիր մ՚է, և որուն համառօտութիւնը կը դնենք ի տարու, քանի՝ որ ժամանակին հրատարակած ենք Ֆրետերիկ Կայսեր հռչակաւոր Օրէէրը։

«Կարծուած էր թէ Ֆրետերիկ Կայսեր Օրէէրը խարդախեալ է։ Այս ամբաստանութիւն չհաստատեցաւ։ Ռ-ՆԷ-Ն հանդիսին հրատարակիչն, յորում լոյս տեսաւ Օրէէրն, ի սկզբան բացատրութիւն տալ չուզեց։ Բայց երբ իմացաւ թէ պետական դատաստանութեան դատ մ՚է այս, անուանեց զՏ.Թ. Կէֆքէն, որ տուած էր Օրէէրն ձեռագիրը։

«Տ.Թ. Կէֆքէն անմիջապէս ձերբակալուելով, յայտարարեց թէ ճանչած էր զՖրետերիկ Կայսր երբ ուսանող էր նա ի Պոն, և միշտ վայելած էր նորա բարեկամութիւն։ 1873ին, երբ Կէֆքէն գասախօս էր ի Սթրազպուրկ, գահաժառանգն ի Վիսպատն կանչեց զնա, ուր կը յօրինէր 1870ի պատերազմին վրայ իւր Օրէէրը, զոր Բարլըզպատ տանելու թոյլ տուաւ առ Կէֆքէն։ Երեք շաբաթ յետոյ, Կէֆքէն վերադարձուց Օրէէրը, բայց ընդօրինակելով քսան էջեր, որք մանաւանդ քաղաքական տեղեկութիւններ կը պարունակէին։ Պ. Կէֆքէն կը խոստովանի թէ ընդօրինակութիւն մը հանելու և պահելու արտօնութիւն չէր ստացած, բայց կը կարծէր թէ լռելեայն ընդունած էր Գահաժառանգին հաւանութիւնն։

«Երբ, 1888 յունիս ամսուն, Ֆրետերիկ Կայսր մեռաւ, Կէֆքէն, հինդ էջ պակսեցնելով, ձեռագիրը զրկեց առ Ռ-ՆԷ-Ն, բայց այս հրատարակութիւն ո՛չ թէ քաղաքական այլ պատմական հանդամանք մը պիտի ունենար։ Կէֆքէնի նպատակն էր հերքել այն տարածեալ գաղափար իբր թէ Ֆրետերիկ Կայսր վերացական մարդ էր, և ցոյց տալ թէ, ընդհակառակն, դրական քաղաքագէտ մ՚էր նա, որ ամեն մարդէ աւելի նպաստած էր գերմանական Կայսրութեան հաստատմանը գործին։ Օրէէրն հրատարակութեան համար արտօնութիւն չէր ստացած ո՛չ մէկէն, և չի կարծեր թէ Ֆրետերիկ Կայսրուհին հաւանէր, եթէ արտօնութիւն խնդրէր անկէ։

«Թէեւ Կէֆքէն կ՚ըսէ թէ Գահաժառանգը զաղտնի պահել չէր ուզեր Օրէէրը, բայց ասոր հակառակը կը հաստատեն նախկին ծովային նախարար Սթոշ զօրավար, որուն Գահաժառանգը չուզից հաղորդել զայն, որովհետեւ շատ անձնական բաներ կը պարունակէր։

«Օրէէրն հրատարակումը վնասակար էր գերմանական Կայսրութեան շահուց, որը յարաբերութիւնները կրնար խանգարել Ռուսիոյ, Ֆրանսայի, Լիւքսեմպուրգի, Անգլիոյ, Պելժիոյ և Գերմանիոյ մասը կազմող գաւառներէն կառավարութեանց ամենց հետ։

Այս ամբաստանութիւնն հաստատելու համար, ընդհանուր դատախազը շատ մը հատուածներ ի մէջ կը բերէ Օրէէրէն։

«Գերմանիոյ մասը կազմող դաշտակից վիճակներ անվստահութեան զգացում մ՚ունեցած պէտք է լինին Բրուսիոյ թագաւորաց դէմ, լսելով թէ Բրուսիոյ գահաժառանգը (Ֆրետերիկ), ինչպէս կը պատմուի Օրէէրի մէջ, կ՚ուզէր Հարաւային Գերմանիոյ պետութեանց իրաւունքները կասկածել յօգուտ Գերմանիոյ Կայսեր։ Մինչեւ, Տրեզդենէ և Շթութկարթէ առնուած տեղեկագիրք միահաղոյն կը հաստատեն թէ Օրէէրէն այդ մայրաքաղաքաց մէջ յոյժ անսպասած տպաւորութիւն մ՚ըրած է։ Այս պետութիւնք, վախնալով զի մի՝ գուցէ յապագային նորէն ձեռնարկուի Հարաւային Գերմանիոյ պետութիւններն հպատակեցնել Բրուսիոյ թագաւորութեան, կրնային փորձուիլ օտար Տէրութեանց հետ գաղտնի համաձայնութիւններ հնդելու։ Ի Շթութկարթ Բրուսիոյ ներկայացուցիչը կը տեղեկագրէ թէ Օրէէրի հրատարակումը շատ դժգոհութիւն պատճառած է հոն և կուսակցութեանց մէջ վէճեր յարուցած է։

«Պապին անսխալութեան խնդրոյն վրայ գահաժառանգ Ֆրետերիկի խօսքերն (Օրէէրի մէջ)՝ զէնք եղած են Լեւոն ԺԳ Պապին շուրջը գտնուող անհաշտելիներուն, որք հակառակ էին Վատիկանի և Բրուսիոյ միջեւ համաձայնութեան։

«Անգլիոյ հետ Գերմանիոյ յարաբերութիւնք կրնային խանգարել այս հրատարակութեամբ, զի պէտք էր գաղտնի պահել Գահաժառանգին այն գանգատը թէ «գերման կառավարութիւնը նախապատուութիւն կուտայ Ռուսիոյ, և ատելութիւն կը տածէ Մեծին Բրիտանիոյ դէմ»։

«Պելժիոյ մասին, ակներեւ է թէ Լէոպոլտ թագաւորին գերմանասէր զգացումներն յերեւան հանելով, անոր դէմ կը գրգռուէին թէ՛ ֆրանսական կառավարութիւնն և թէ Ֆրանսայի կուսակցութիւնը։ Այս բան կրնար ազատել պելժիական չեզոքութեան, և Օրէէրն նպաստելով Պիզմարք Իշխանին հատանիլը Պելժիոյ գրաւման Գերմանիոյ կողմէ (զոր առաջարկած էր Ֆրանսական հռչակաւոր դեսպան Պենեէթիթի), գերման կառավարութեան դէմ Պելժերուն անվստահութիւնը կրնար գրգռել։»

Ընդհանուր դատախազը կը շանայ ապացուցանել թէ Կէֆքէն, Օրէէրն հրատարակութեան տալով, փառասիրութենէ և Պիզմարք Իշխանին դէմ ատելութենէ թելադրուած էր։ 1882ին պաշտօնէ արձակուելէն ի վեր, Կէֆքէն մեծ գործունէութիւն մը ցուցուց քաղաքային ասպարէզին վրայ։ Իրրև դիւանագէտ և հանրային իրաւարանութեան դասախօս, պարտէր գիտնալ թէ գաղտնի պահուելիք բան էր Օրէէրէ, եթէ հրատարակութեան միջոցին խելակորոյս չէր։ Բայց դատական պաշտօնատան կողմէ կարդալ բժիշկը՝ Տ.Թ. Վոլֆ՝ եղրակացուց թէ Տ.Թ. Կէֆքէնի վրայ միայն մեղադրութիւն մը կ՚երեւի, որ երբեմն երեւակայական սարսափներ կ՚ազդէ նմա և իւր կամաց ազատութիւնը կը խլէ անկէ։

Տիկին Կէֆքէն խորհուրդ տուեր է իւր ամուսնոյն՝ եւ կենալ Ֆրետերիկ Կայսեր Օրէէրէն հրատարակելու դադարէն, և Կէֆքէն Հէլիկոլանտ գրելով նմա, ցաւ կը յայտնէ իւր խորհրդոյն չհետեւելուն համար, և կը յաւելէ թէ իւր դիտաւորութիւնք անմեղ էին, և չէր կարծեր թէ այսչափ աղմուկ պիտի հանէր։ Ընդհանուր դատախազը չի հաւատար թէ Կէֆքէնի դիտաւորութիւնք անմեղ լինին, և մեղադարա կը դնէ զնա՝ յարգանաց պակասութիւն մ՚ընելուն համար այն իշխանին դէմ որ բարեկամութիւնը պատիւ կը համարէր իրեն։

Հետաքրքրաշարժ յայտարարութիւն մը կ՚ընէ ամբաստանագիրն։ 1885ին, Կէֆքէն լինէր էր որ՝ Վիլհէլմ Ա. Կայսեր պահ մը մարել իշխելուն վրայ՝ Ֆրետերիկ գահաժառանգին հրամանաթղթագրեց առ ժողովուրդն ուղղեալ այտարարութիւնն և առ Պիզմարք իշխան ուղղեալ նամակը, զորս 1888ին ի գահ բարձրանալն առթիւ Ֆրետերիկ Կայսր հրատարակեց։ Կը կարծուէր թէ այն երկու պաշտօնագիրք, որոց մէկն մի տողն ազատասխրութիւն կը բուրէր, Ֆրետերիկ Կայսեր գրչէն ելած էին։ բայց հիմա կը յայտնի թէ Կէֆքէն խմբագրած էր զանոնք յիշեալ թերթին, Սթոշ զօրավարին բնակարանին մէջ, և անտի զրկած էր ի Մայնաս, ուր գահաժառանգն ինչ ինչ սրբագրութիւններ ըրաւ։ Վիլհէլմ Ա. ապաքինեցաւ, և պատրաստեալ պաշտօնագիրք երեք տարի եռբը գործածուեցան։

Ամբաստանագիրը կը վերջանայ սա յայտարարութեամբ թէ Կէֆքէնի եւ (Ֆրետերիկ Կայսեր խորհրդական) Պ. Ռոկընպախի հետ թղթակցութեանց մէջ յիշուած Սբը Ռ. Մորիսը Փեթերսպուրգի այժմեան անդրլիական դեսպանն է։ Այս ակնարկութեամբ կ՚ուզուի հասկցնել թէ Պիզմարք Իշխանի քաղաքականութեան դէմ ուղղեալ դաւադրութեան մասնակից էր Սբը Ռ. Մորիսը։

Ինչպէս արդէն ծանուցուած էր, Լայփցիկի Գերագոյն Ատեանը, նկատելով թէ ապացուցած չէ որ Տ.Թ. Կէֆքէն գերմանական Կայսրութեան վնասելու դիտմամբ հրատարակած լինի հանդուցեալ Կայսեր Օրէէրն, անպարտ արձակեց զնա։ Բայց այն գաղտն ատելութիւնն եղած այս ամեն քայլութիւնք Գերմանիոյ ներքին քաղաքական կանութեան վիճակին վրայ շատ հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կուտան, և այս պատճառաւ յեւրոպա օրուան խնդիրը Տ.Թ. Կէֆքէնի դէմ ուղղեալ ամբաստանագրոյն հրատարակումն է։

ՍԹԷՆԼԻ ԵՒ ԷՄԻՆ

ՆԱՄԱԿ Պ. ՍԹԷՆԼԻԻ

Պ. Սթէնլիի, արաբ կարաւանապետ և «Սթէնլիի ջրվէժներ» կոչուած Քանիպական երկրին կառավարիչ Թիփու-Թիպի ուղղած նամակին մէջ, զոր երեկ յիշեցինք, կ՚ըսէ.

«Այս առաւօտ (17 օգոստ. 1888) Պոմա-Պանալեա հասայ, հետս ունենալով 130 Վանկվանաներ, 3 գինուորներ և 66 բնիկներ որք Էմին փաշայի կը վերաբերին։ 82 օրէ ի վեր մեկնած էինք Էմինէ՝ Նիանզա լճին վրայ, և ճամբայն երեք մարդիկ միայն կորուսինք, որոց երկուքը խեղդուեցան, և երրորդը փախաւ։ Գոյայ փրնտռած ոպիտանիներս։ Էմին փաշա շատ ազէկ է, նմանապէս (խաղաղ) Քաղաթի։ Էմին փաշա շատ վշտակը ունի, նաև հազարաւոր դուռաք, այծեր, հաւեր և ամեն տեսակ պաշար։ Բարի և սիրուն մարդ մ՚է։ Մեր բոլոր ապրանք և սև մարդերուն շատ մը մնար մնար բաներ նուիրեց։ Էմին փաշայի զինուորք օրհնեցին մեր սեւերն՝ այնչափ հեռեւին գալով իրենց ճամբայ յուցնելուն համար, և շատեր անմիջապէս մեզ հետ վերադառնալ և այդ երկրին հեռանալ կ՚ուզէին։ Բայց ազաչեցի որ քանի մը ամիս սպասեն, մինչեւ որ երեթամ բերեմ Եամպոյա թողած մարդիկս և վաճառքս։»

Պ. Սթէնլի կը հարցնէ առ Թիփու-Թիպ թէ կ՚ուզէ՞ իրեն ընկերանալ. զի տասն օրէն Էմին փաշայի քով պիտի վերադառնայ։ Կ՚ըսէ թէ ճամբայն լաւ քննած է, և գիտէ թէ ո՛ւր պաշար կարելի է գտնել և հանդչիլ։

Թիփու-Թիպ չուզեց ընկերանալ Պ. Սթէնլիի։ Նոյն առաջարկն իրեն ըրած էր ձէյմսին եւս, բայց Թիփու-Թիպ մերժեց 32,000 անգլ. ոսկին որ իրեն կ՚առաջարկուէր, և չմեկնեցաւ «Սթէնլիի ջրվէժներէն»։

Պ. Սթէնլի օգոստ. 27ին նորէն ճամբայ ելաւ իւր վերջապահ կարաւանով, գէպ Յէպլերթի Նիանզա լիճն, ուր երկրորդ անգամ միացած պէտք է լինի Էմին փաշայի հետ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊՆ

Երբ բարեկամք և թշնամիք հաւատացուցին կը յայտարարին թէ Ֆրանսական Հանրապետութեան ապագայն միակ ընտրութենէ մը—Փարիզի ընտրութենէն — կախում ունի, պէտք է ընդունիլ թէ չատ տագնապալից վիճակ մը անցուցնելու վրայ է Ֆրանսական Հանրապետութիւնն։

Ահ ու դողով լեցուած են Հանրապետականք. զի ամեն օր կը ծանուցուի թէ Զօր. Պուլանժէ կուսակիցներ կը շահի, և կը սարսռացնէ իւր ասանելիք բաներէն։

Պ. Ժիւլ Սիմոն, Հանրապետականաց ամենէն չափաւորն, ամենէն պահպանողականը, նամակ մը հրատարակելով, կը յայտարարէ թէ իւր քուէն պիտի տայ արմատական Պ. Ժարլի, իրրև միակ միջոց Պ. Պուլանժէի յիշխանութիւն անցնելն արգիլելու։ «Եթէ Պուլանժէ անգամ մը յաղթանակէ, գիւրին չէ ազատիլ անկէ։ Ի Ֆրանսա, երբ մարդ մը այժ ունի և խիզճ չունի, գո՞նէ քանի մը տարի կրնայ իշխանութիւն վարել։ Ցարի մը բաւական է Պ. Պուլանժէի՝ զմեզ կործանելու համար. ամիս մը բաւական է իրեն՝ պատերազմ մը բերելու մեր գլխուն։»

Ս-ՖԷ-, 18 յունուար.—Քէլէմանթին Իշխանուհին ասա հասաւ այսօր։

—Լ-ՆԴՆ, 18.—Մարտնարտ Հազարապետն Արեւելեան Ափրիկէի արտաքսուած պատուիրակ կարգուեցաւ։ Իւր արտաքսութեան ներքեւ պիտի գրուի թեղանօթակիր նաւ մը։

—Ս-ՖԷ-, 18.—Եգիպտական կառավարութեան կողմէ ի Խարթում զրկուած սուրհանդակ մը (երբեմն եգիպտացի հրամատար և այժմ Մէհտիի քով գտնուող աւստրիացի Սրաթին պէյէն նամակ մը բերու։ Սորա ընկերն, անդլիացի Լրիթին պէյ, բանտի մէջ մնաց։ Միւս ամեն եւրոպացի բանտարկեալք քաջառոյղ են։ Էմին փաշայի վրայ ի Խարթում վաւերական լուր չկայ։ Սուրհանդակը Խարթումէ մեկնած էր 24 օր յառաջ։

—ՊԵՐԼԻՆ, 18.— Ռայխսթակի մէջ, Պիզմարք Իշխան երկու միլիոն մարք խնդրեց Արեւելեան Ափրիկէի համար, գերեվաճառութիւնը ջնջելու և գերմանական շահերն ապահովելու նպատակաւ։ Արտասովոր պատուիրակի մը անուանումը խնդրեց։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԿՂԵՐՆ ՈՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վիեննայի լրագրերը հետագրեր կը հրատարակեն, ծանուցանող թէ Պուլկարական Եկեղեցիին Սինոդին մէջ Պուլկարիոյ բոլոր օրթոտոքս եկեղեցականներուն, հրամայելով որ յետ այսորիկ կրօնական պաշտամանց մէջ Ֆերտինանտ Իշխանին համար չաղօթեն։

Այս եկեղեցական անօրինութեան ի պատասխան, Պ. Սթամպուլով ալ կը խորհի եղեր «պուլկարական Եկեղեցւոյ անկախութիւն» հռչակել, այսինքն Պուլկարիոյ Եկեղեցին Եկեղեցական Թիւնէն բաժնել։

—Պուլկարական Սինոդին անդամք մնայիր են եղեր ի մասոյ դումարիլ ի Կ. Պոլիս, նախագահութեամբ Եկեղեցիին։

—Սոֆիայէ կը հեռագրուի առ Մ-ՆՇՈՒԷ թէ Ֆերտինանտ Իշխանին և օրթոտոքս կղերին միջեւ վէճը չատ սաստիկ է։ Ոսոխութիւնը չարաչար վարուեր է այն Եպիսկոպոսաց հետ զորս Սոֆիայէ վանելու պաշտօն ունէր։ Պ. Սթամպուլով դժուար պիտի փրկէ զՖերտինանտ Իշխան, եթէ պուլկար ժողովուրդն համոզուի թէ օրթոտոքս կրօնն ի վտանգի է։

* * *

Պուլկար կառավարութիւնը, Սինոդին դէմ ձեռք առած խիստ միջոցներն արդարացնելու համար, հրատարակած էր թէ Սինոդին կազմութիւնն ապօրէն էր, և պուլկար բարձրաստիճան եկեղեցականք առաստական մաքենայութեանց դէմ գրած էին։

Պուլկար բարձրաստիճան կղերը կը հերքէ այս ամբաստանութիւններ, և կը պնդէ Սինոդին օրինաւոր կազմութեան վրայ, ինչպէս և նոյն մարմնոյն անդամց ազդասիրական զգացմանց վրայ։

Սուաբինի անդլիական կառավարչին նամակին պատասխանելով, Էրզրեմի (սուտանցի) Շեյխեր յայտարարեցին որ եթէ Սուաքինի կառավարութիւնը կը փափաքի վերահաստատել խաղաղութիւնն եւ վաճառականութիւնը, պէտք է սուտանցի ցեղերուն օժանդակէ՝ երկիրը մահմեական ազդեցութենէ ազատելու։

—Ֆրանսական կառավարութիւնը Թոյլ տուաւ աւստրիական շոգենաւուն՝ հարիւրի չափ խաղաղներ հանելու յՕպոլ, ուստից Հալէշտատան պիտի երթան՝ ռուսական գաղթականութիւն մը հաստատելու։ Խաղաղ մարտաներ զգուշութիւն բրած են որպէս զի այս գաղթականութիւն Ափրիկէի խոպան եզերաց վրայ չհանուի։

—Բէպէքի նահանգային ժողովն, յորում ֆրանսածին կաթոլիկ տարրը զօրաւոր է, իւր վերջին նստաշրջանին մէջ օրէնք մը քուէարկած էր, որով ճիզուիթի կրօնաւորներուն կազմածատիրութեան ինչ ինչ դիւրութիւններ կուտար։ Ցեղային բողոքական ընկերակցութիւնը դիմեցին կենդրոնական վարչութեան յՕթաւա, խնդրելով որ Քանատայի Փոխարքայն իւր նախարարաց խորհրդոյն հետ՝ մերժէ յիշեալ օրէնքին վաւերացումը։

— Հանրապետական – արմատական Պ. Թոնի Ռէվիյոն, իրրեւ տեղեկաբեր Սահմանադրութեան վերաքննիչ Յանձնաժողովոյն, յունուար 14ին իւր տեղեկագիրը մատոյց Երեսփ. Ժողովոյն։ Կ՚առաջարկէ Ժողովոյն՝ յայտարարել թէ տեղի կայ վերաքննելու 1875ի հանրապետական Սահմանադրութիւնն, և կարելի կը դատէ Սահմանադրութեան Ատեանի մը հրաւիրումն՝ Սենատի եւ Ազգային Ժողովոյ անդամներէ բաղկացեալ։ Ատեանս պիտի զբաղուի հետեւեալ հարցերով։ Ա. Ազգային Ժողովոյ ընտրութեան ինչ ինչ կանոնաց փոփոխութիւն։ Բ. Սենատի ընտրութեան ինչ ինչ կանոնաց փոփոխութիւն։ Գ. Սենատի ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Դ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ե. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Զ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Է. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ը. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Թ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ժ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ժա. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ժբ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ժգ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ժդ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ժե. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ժզ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ժէ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ժը. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ժթ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ի. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Իա. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Իբ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Իգ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Իդ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Իե. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Իզ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Իէ. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Իը. Ազգային Ժողովոյ ինչ ինչ անդամոց ընտրութեան հաստատումն։ Ի

մանագիր աւագ ժողովոյ մը գումարումն, ի կատարում վերաքննութեան, և վերաքննեալ Սահմանադրութեան վաւերացումը ժողովրդային քուէարկութեամբ (ֆէզիզիթ)։ Ի՞նչ խելք հանրապետական Սահմանադրութիւնը վերաքննելու ելնել, երբ Հանրապետութիւնն իսկ ի վտանգի է արտաքին յարձակումներով։

—Ֆերտինանտ իշխան իւր պատան ճակտին վերցնել տուաւ պուլկարական ազգային զինանշանն, և Սաքս-Քոպուրգի գրական գերդասանին զինանշանը դնել տուաւ անոր տեղ։ Այս փոփոխութիւն բուռն դժգոհութիւն պատճառեց պուլկար հայրենասէրներուն, որք բացատրութիւն պահանջեցին, բայց պատական արարողապետ Ֆլրուաս Կոմը գոհացուցիչ բացատրութիւն չերցատաւ։ Ըսեր է միայն թէ Ալէքսանդր Իշխան ևս իւր զինանշանն ունէր։—Պուլկարական կառավարական մամուլը լռութիւն կը պահէ Սիմոնդին լուծման և Եպիսկոպոսաց արտաքսման պարագային վրայ։

—Մոսքուայի կուսակալ Տոլկուրուքով Իշխան Ռուսիոյ հին ոստանին անուամբ ամենոքի շնորհաւորութիւններ մատուցած լինելով Զարին, Ն։ Վեհափառութիւն նամակու մը պատասխանեց, յորում կ'ըսէ։

«Ատառած կամեցաւ որ Պորքիի երկաթուղւոյ արկածին մէջ մահէն ազատելու առթիւ ժողովուրդը մեր և բովանդակ աշխարհի առջեւ արտայայտէ անսահման սիրոյ և անձնուիրութեան զգացումներն, որք Ռուսիոյ զօրութիւնը կը կազմեն։ Նոր տարին կը թեւակոխենք՝ Երկնային Նախախնամութեան մեր վրայ և մեր սիրելի Հայրենեաց վրայ հոգատարութեան ու պաշտպանութեան մասին նորոգեալ հաւատքով, և կ'աղաչենք զԱստուած որ մեր ճակատագիրն և արարքն ուղղէ ի փառս Իւր և ի բարկեցութիւն Ռուսիոյ։»

—Ալէքսանդր Պաթենբերկ Իշխան անցեալ ուրբաթ Վիեննա հասաւ, Աւստրիոյ Կայսեր վերադարձնելու համար իւր հանդուցեալ հօր աւստրիական պատուանշանները։

—Ֆրեդերիկ Կայսեր մէկ ուրիշ սիրելին, դատական նախարար Պ. Ֆրիտպերկ, որ Տքթ. Կէֆքընի դէմ դատ բացուելուն հակառակած էր, և իւր ձայնը լսելի չէր եղած, ամբաստանադրոյն հրատարակումն վերաւորուելով հրաժարեցաւ, և հրաժարականն ընդունուեցաւ Վիլհէլմ Բ։ Կայսեր կողմէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Դեր։ Փոխանորդ Հայրն այս առաւօտ յանուն Ս։ Պատրիարք Հօր՝ Ասորւոց կաթողիկոսական Փոխանորդին փոխադարձ այցելութեան գնաց։

Ամեն։ Ս։ Պատրիարք Հայրն իւր այցելութիւնը զրկելով առ Վսեմ։ Ցակոբ փաշա շնորհաւորած է Ծննդեան տօնը։

Ուսումնական խորհրդոյնիստը տեղի պիտի ունենայ վաղը չորեքշաբթի ժամ 7ին ի Պատրիարքարան։ Սոյնոյն հրաւիրուած են Ցիսմիոյրի հայերէն թարգմանութեան և տիրոջոյց քննիչ յանձնախումբն ինչպէս նաև Միացեալ Ընկերութեանց տնօրէն խորհուրդը Մատենադարանի ինդրոյն համար։

Ցակոբ էֆէնտի Մեղաւորեան՝ Երուսաղէմի Վանքին ժառանգաւորաց վարժարանին մանկավարժութեան և ուսողութեան դասատու կարգուած լինելով, անցեալ շաբթու մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս։ Կը լսենք թէ Ամեն։ Տ։ Ցառութիւն Ս։ Պատրիարք Հայրն, իւր Աթոռն երթալուն, կրօնական կոչումի պիտի տայ Մեղաւորեան էֆէնտիին, և աւելի կարեւոր պաշտօն մը՝ Վանքին մէջ։

Քաղաքական ժողովը վաղը, չորեքշաբթի, ի նիստ պիտի գումարի ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ո—ՈՒՆ Խորհ. Ադ. Կերբ. Վարչութեան

Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդն Բարձրաշնորհ Ս։ Պատրիարք Հօր մի մասնաւոր գրէն տեղեկանալով որ ազգային բազմամեայ արդիւնաւոր ուսուցիչ ղազաեալ Տիգրան Մանավեանի այրոյն և վեց որբոց ի նրպատս հանգանակութիւն մը բացուած է նախաձեռնութեամբ Ազգային Հիւանդանոցի ընդհանուր համարակալ Մեծ։ Գրիգոր էֆ։ Թընկրեանի, գոհունակութեան արժանի գտաւ այդ ձեռնարկ։

Ուստի հրաւէր կը կարդայ բարեսէր և ուսասէրներ մերազնիկ՝ մասնակից լինել այդ հանգանակութեան և այնու մխիթարել յիշեալ այրին ու որբերն և հետեւաբար քաջալերել ազգային դաստիարակութեան անխոնջ մշակներն։

Կ։ Պոլիս, 9 յունվար 1889

Յառաջիկայ փետրուար 11|23 ին, շաբաթ գիշեր, Գատրգիւղի Զմեռնային թատրոնին մէջ շքեղ պարահանդէս մը պիտի տրուի ի նպաստ Արամեան երկսեռ վարժարանաց։ Տոմակներն, ի գին երեք մէճիտի, շրջաբերութեան հանուած են արդէն։ Կը լսենք թէ Կարգադիր Մատնախումբն որոշած է բաւական արժէքաւոր մրցանակ մը տալ լաւագոյն հագուած դիմակաւորին, այր թէ կին։

Մարսիլիաբնակ ազգայիններէն Ազն։ Տիկին Սիմա ց։ Մանուկեանէ սասայանք երեք օսմ։ ոսկի և Ազն։ Տիկին Եղիսաբէթ Բ։ Թէքէեանէ մէկ օսմ։ ոսկի ի նպաստ Սրբուհի Մայրապետին։ Նոյնպէս, Մեծ։ Մինաս էֆէնտի Զերաղ նուիրեց մէկ արծ։ մէճիտ նոյն նպատակաւ։

Ողբացեալ Տիգրան Մանավեանի դժբաղդ ընտանեաց ի նպաստ բացուած սամական բժշկորդագրութեան տոմսագրուեցան նաև հետեւեալ տեսքով։

Տօքթ։ Օրաքեան էֆ։ Միհրան Ասգանեան էֆ։ Կարապետ Հալէպեան էֆ։

Վսեմ։ Նշան և Հմայական էֆէնտիք Սէֆէրեան իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անանց որք հաճեցան ներկայ գտնուիլ իրենց ողբացեալ հօր՝ ՀԱՆԻԿ ԷՖԷՆԴԻ ՍԷՖԷՐԵԱՆի յուզարկաւորութեան տխուր հանդիսին և իրենց յատակայական զգայմանց հաւատիքն արտայայտեցին։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Պրուսայի նահանգին Էվդաֆի հաշուակալ անուանուեցաւ Էվդաֆի Նախարարութեան նորոգութեանց նախորդ անօրէն Օսման էֆէնտի։

Պալաթի ատիճան տրուեցաւ Հանրային Պարտուց Վարչութեան օսմանեան դոմիսէր Նազիֆ պէյի։

Իւրայի երկրորդ ատիճան՝ Կրէտէի Լաշիտ դատաւոր կառավարիչ Քոսդաբի Աբսէլոս էֆէնտիի։

Սալիսէի ատիճան՝ Մէարիֆի բարձրագոյն ժողովոյ դիւանին քարտուղարներէն Մաղհար էֆէնտիի ու Հաֆիզ ՃԷմալ էֆէնտիի, թաղապետութեան Գ։ շրջանակի հաշուակալութեան դիւանի քարտուղարներէն Բիֆաթ էֆէնտիի, Ագրիանուպոլսոյ թաղապետական բժիշկ Մէհմէտ Նուրի էֆէնտիի և Սեբաստիոյ Մարզուան դաւառակին դայմագամ Սրբոյ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ռուսիոյ Կայսեր սենեկապետներէն Պ։ Կրէկուար Մարաէլինի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Զաթալճայի ամրութեանց թնդանօթաձիգ զօրաց գնդին առաջին բժիշկ գնդապետ Սաարդ պէյի։

Ի Բ։ ԴՈՒՌՆ

Բարձր։ Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վսեմ։ Նախարարն երէկ իրիկուն մինչեւ ժամ մէկ Բ։ Դուռը մնացին և զբաղեցան կարեւոր խնդիրներով։

—Աւստրիական և գերմանական դեսպանք երէկ Բ։ Դուռը գնացին և յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր։ Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վսեմ։ Նախարարին հետ։

—Պելճիական դեսպանն ևս երէկ Բ։ Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ արտաքին գործոց Վսեմ։ Նախարարին ու Վսեմ։ խորհրդականին հետ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄՈՒՆԵՐ

Եղմնական Նախարար Վսեմ։ Ցակոբ փաշայի կողմէ Վ.Հ։ Սուլթանին մատուցեալ տեղեկագիրն, ի մասին եղմնական բարենորոգմանց, յանձնաժողովոյ մը ուսումնասիրութեան առարկայ է այս միջոցիս։ Ցիշեալ ծրագիրն ի մէջ այլոց, կ'առաջարկէ որ Տասանորդի, Ընդհ։ Պարտուց, Պէյլիք-իւլ-Մալի, Հին հաշուոց և այլ Ցնօրէնութիւնք պարզ դիւաններու վերածուելով, Մալիյէի ընդհ։ հաշուակալութեան դիւանին իրաւասութեան ենթարկուին։ Միակ նոր Ցնօրէնութիւն մը պիտի հաստատուի, այն է Պետական Կալուածոց՝ որոց Մնասուկն ու հաշուակալութիւնը բոլորովին պիտի անջատուին եղմնական Նախարարութեան Մնասուկէն։

* * *

Լ։ Հէրբէր չարաթական տեսութեան մը մէջ կ'ըսէ թէ Վսեմ։ Ցակոբ փաշա՝ Մալիյէի երեք գլխաւոր պաշտօնակաց փոփոխութիւնն առաջարկած է, սակայն Բ։ Դուռը չէ ընդունած առաջարկեալ փոփոխութիւնները։ Այդ պաշտօնակաց են՝ Եղմնական Նախարարութեան խորհրդականը, տասնորդի արոց անօրէնը և եղմնական Նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդականն։

—

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Դարատագի իշխանը Տանիլը պատուանշանի մեծ ժապաւէնը նուիրած է Հանրային Պարտուց Վարչութեան նախագահ ընդհանուր քնիչ Պալի պէյի, որ Դարատագի օսմանեան գոմիսէրի պաշտօնը վարած է երբեմն։ Կայս։ Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

—

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Միքայէլ էֆէնտի երէկ սպանիական դեսպանատունը գնաց և յանուն Վսեմ։ Սայիտ փաշայի բարի գալուստ մաղթեց սպանիական նորընտիր դեսպան Պէնտանա մարքիզին։

—

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆՏ

Վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազ Խալիտ պէյ մէկ քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքիս բանտերը կ'այցելէ։ Խալիտ պէյ կեդրոնական բանտն այցելելով հարցաքննած է ոճրագործ մը, որոյ մեղակիցը խոյս տուած էր։ Ոճրագործն իւր մեղակցին պահուրտած տեղն իմաց տալով Խալիտ պէյ անմիջապէս պէաք եղած հրամանները տուած և յաջողած է ձերբակալել տալ այդ չարագործ։

—

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ԻՏԱԼԻՅԻ ԺՈՂՈՎՆ

Ինչպէս կը յիշուի, Պետական Խորհրդոյ վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազ Եանքօ էֆէնտի Նիկոմիդիա երթալով տեղւոյն Իտալիյի ժողովոյ ընդհանուր դատախազին և հարցաքննիչ դատաւորին նկատմամբ քննութիւններ կատարած և մայրաքաղաքս վերադարձած էր։

Արդ, ըստ տեղեկութեանց Հաֆէզ-փի, Եանքօ էֆէնտի հարկ եղած քննութիւնները կատարելով հաստատած է թէ այդ երկու պաշտօնեայք թերացած են իրենց պաշտօնավարութեան մէջ և թէ հանրային իրաւունց վերաբերեալ պաշտօնագրեր անդործադրելի թողուած են երկար ատեն։ Եանքօ էֆէնտի այս առթիւ տեղեկագիր մը մատուցանելով ձեռնհաս իշխանութեան՝ առաջարկած է երբեմն երբեմն քննութիւններ կատարել տալ բոլոր դաւառաց Իտալիյի ժողովներու ընդհ։ դատախազաց և հարցաքննիչ դատաւորաց նկատմամբ, յաւելելով նոցա ամսաթոշակներն և հրահանգ տալ որպէս զի իրենց գործառնութիւնները պարբնակող կանոնաւոր տումարներ ունենան։

—

ԱԹԷՆԻ ԼՐԱԳԻՐՔ

Աթէնքի օսմ։ դեսպան Բիզա պէյի կողմէ Բ։ Դրան ուղղեալ տեղեկագրոյ մը վրայ, կայս։ կառավարութիւնը վերցուց հետեւեալ յունական լրագրաց ի Թուրքիա մտնելուն մասին դրուած արգիլքն։

Բրչէ։, Էֆէմերիս։, Օ—ս, Բ—ԷԿՆ—է։, Նեա Էֆէմերիս։ և Ամբոսիա։։

Տպագրական տեսչութեան նախաձեռնութեամբ, մի և նոյն տնօրինութիւնն եղած է նաև ի Դրիէպ հրատարակեալ Իդէա լրագրոյն ինչպէս նաև Ռուֆոս լրագրոյն նկատմամբ որոց ի Թուրքիա մուտքն արգիլուած էր նմանապէս։

—

ԹՈՒՐՔԻՍՏԱՆԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Լ։ Թ-ուէ անհիմն կը գտնէ այն պատճառներն որոցմով, ըստ Լ։ Հէրբէրի, Եբլաբղի զինուորական բարձր յանձնաժողովը մերժած է Բէօրբիլիւ-Մանագրը-Սէրթիչէյի երկաթուղւոյ շինութեան ծրագիրն։ «Այն պատճառը, կ'ըսէ Լ։ Թ-ուէ, որով զինուորական յանձնաժողովը մերժեց յիշեալ ծրագիրն, և զոր Վսեմ։ Ցակոբ փաշա յառաջ բերած էր նախարարաց խորհրդոյն մէջ, հետեւեալն է։

«Սկիւտ-Վրանիայի երկաթուղւոյն շինութիւնն որ կը միացնէ սերպիական գիծն — և հետեւաբար եւրոպական գիծը — Սէրանիկի նաւահանգստին հետ, մեծապէս աւելցուց այդ նաւահանգստին կարեւորութիւնը։ Կայս։ կառավարութիւնն այնքան լուսամտուած է թէ ինչ խնամք պէաք է տանիլ ոյժմ այդ նաւահանգստին ծաւալման, որ ջերմապէս կ'զգուղի այն բարենորոգումներով զոր և գործ պիտի դնէ քարափանց, մթերանոցներու և այլոց շինութեամբ։ Միւս կողմէ յայտնի է թէ անգլիական կառավարութիւնը պայմանագիր կնքած էր Պրինտիզիի երկաթուղւոյն կերուութեան հետ, Հնդկաստան զրկուելիք պայուսակաց արագապէս փոխադրութեան համար։ Արդ, երբ Սկիւտ-Վրանիայի դիծը բացուեցաւ, այդ պայմանագիրը ջնջուեցաւ անդլ։ կառավարութեան կողմէ, որ կը պատրաստուի Սելանիկի նաւահանգստին ճանրով կատարել Հնդկաստանի պայուսակաց փոխադրութիւնը։ Հետեւաբար, Բէօրբիլիւ-Մանագրը-Սէրթիչէյի երկաթուղւոյն հաստատութիւնն և ապագային մէջ Հելլենական դծի մը հետ անոր միացումը՝ Սելանիկի նաւահանգստէն պիտի առնու Հնդկաստանի պայուսակաց փոխադրութիւնն և դրանսիդն որք իսկոյն Պիրէանի նաւահանգստին պիտի անցնին որ զգալի խնայողութիւն մը յառաջ կը բերէ։

«Այս է ահա այն պատճառն որոյ վրայ յենլով կառավարութիւնը վերջնապէս մերժած է ամերիկեան ծրագիրը։»

—

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Թուրքիոյ գլխաւոր գաւառաց մէջ գտնուող խնայողական մտուկներու մէջ յաւելեալ գրամներն երկրագործական նորահաստատ Պանքային պիտի գրկուին ի մտոց, որպէս զի այս գրամատան գրամագլուխը կազմուի։ Այս հաստատութիւն մեծամեծ ծառայութիւններ մատուցանելու կոչուած է երկրագործութեան որուն ծաւալման պիտի նպաստէ։ Կը յուսացուի թէ երկրագործական Պանքան կարենայ գործի սկսիլ մարտի սկիզբը։

—

Պ։ ԶԱՖԻՐՕՐՈՒԼՕ

Պ։ Եօրկի Զաֆիրօրուլօ, ինչպէս սովոր է ընել ամեն տարի, այս տարի ևս 110 օսմ։ ոսկի զրկած է մայրաքաղաքիս յունական վարժարանաց բաշխուելու համար, ձեռամբ Պ։ Լէօնիտաս Զարիֆիի։

Սպարապետի Դրան առաջապահական ճիւղին նախագահ Նուրի փաշա, որ ժամանակ մը ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած լինելով սկսած է յաճախել իւր պաշտօնատեղին։

—Մէջրո-Վէբ կիմանայ թէ հանգուցեալ Բավլաքի Հավա էֆէնտի 300 կոռը անչարժ կալուած եւ 200.000 ոսկւոյ չափ հարստութիւն մը թողած է իւր ժառանգորդաց։

—Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ ասիական եւ եւրոպական գաւառներէն աղքատ ընտանիքներ մայրաքաղաքս գալով պարապ գեղեներու մէջ բնակութիւն կը հաստատեն եւ իրենց կիներն ու տղաքները շուկաներու եւ այլ եւ այլ վայրերու մէջ կը մուրան, հրահանգ ուղղեց ամեն կողմ ագգելուլ այդ կարգի անձանց իրենց հայրենիքներէ հեռանալու։

—Երկկ մայրաքաղաքս ժամանեցին անգլիական դեսպանատան երրորդ քարտուղար Պ։ Էլիոդ Սեվասաարոլէն եւ Մաղնիսայի ընդհանուր դատախազի օգնական Օսման պէյ իւր պաշտօնատեղին։

—Կիրակի օրը Մեծ Շուկային մէջ քսակահատ մը ձերբակալեցին, որ կնոջ մը ձեռքէն փոքր ծրար մը յափշտակած էր եւ կը փախչէր։

—Երկկ ժամ 8ին հրդեհ ծագեցաւ Պոլիս Շէհր էմինի Թաղն և փայտաշէն տուն մը այրեցաւ։

—Ոստիկանութիւնը շաբաթ և կիրակի օրերն հեռաւոր վայրեր աքսորեց քանի չափ չարագործներ։

—Զմիւռնիոյ Խաբէր լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ մաքսային վերատեսչութեան հրամանաւ տեղւոյն մաքսատան մէկ քանի քարտուղարք, որք զեղծումներ գործած էին, պաշտօնանկ եղած են։

—Առջի օրը կամուրջին վրայ ոստիկանութեան պաշտօնեայք ձերբակալեցին Տիմիթրի անուն քսակահատ մը, որ անկից անցնող սեղանաւորի մը գրպանէն երկու ոսկի ու արծաթ տուփ մը յափշտակած էր և կը փախչէր։

—Տիկին Ակէքօ փաշա Վօկօրիսէս որ ժամանակէ մ'ի վեր Վիեննա կը գտնուէր, մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

—Բարիզաբնակ Նիսիմ Քամենտօ կոմսին որդին՝ Մարկի Քամենտօ կոմսը մայրաքաղաքս գալով պարապ գեղեներու մէջ բնակութիւն կը հաստատեն եւ իրենց կիներն ու տղաքները շուկաներու եւ այլ եւ այլ վայրերու մէջ կը մուրան, հրահանգ ուղղեց ամեն կողմ ագգելուլ այդ կարգի անձանց իրենց հայրենիքներէ հեռանալու։

—Երկկ մայրաքաղաքս ժամանեցին անգլիական դեսպանատան երրորդ քարտուղար Պ։ Էլիոդ Սեվասաարոլէն եւ Մաղնիսայի ընդհանուր դատախազի օգնական Օսման պէյ իւր պաշտօնատեղին։

—Կիրակի օրը Մեծ Շուկային մէջ քսակահատ մը ձերբակալեցին, որ կնոջ մը ձեռքէն փոքր ծրար մը յափշտակած էր եւ կը փախչէր։

—Երկկ ժամ 8ին հրդեհ ծագեցաւ Պոլիս Շէհր էմինի Թաղն և փայտաշէն տուն մը այրեցաւ։

—Ոստիկանութիւնը շաբաթ և կիրակի օրերն հեռաւոր վայրեր աքսորեց քանի չափ չարագործներ։

—Զմիւռնիոյ Խաբէր լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ մաքսային վերատեսչութեան հրամանաւ տեղւոյն մաքսատան մէկ քանի քարտուղարք, որք զեղծումներ գործած էին, պաշտօնանկ եղած են։

—Առջի օրը կամուրջին վրայ ոստիկանութեան պաշտօնեայք ձերբակալեցին Տիմիթրի անուն քսակահատ մը, որ անկից անցնող սեղանաւորի մը գրպանէն երկու ոսկի ու արծաթ տուփ մը յափշտակած էր և կը փախչէր։

—Տիկին Ակէքօ փաշա Վօկօրիսէս որ ժամանակէ մ'ի վեր Վիեննա կը գտնուէր, մայրաքաղաքս վերադարձաւ։

—Բարիզաբնակ Նիսիմ Քամենտօ կոմսին որդին՝ Մարկի Քամենտօ կոմսը մայրաքաղաքս գալով պարապ գեղեներու մէջ բնակութիւն կը հաստատեն եւ իրենց կիներն ու տղաքները շուկաներու եւ այլ եւ այլ վայրերու մէջ կը մուրան, հրահանգ ուղղեց ամեն կողմ ագգելուլ այդ կարգի անձանց իրենց հայրենիքներէ հեռանալու։

—Երկկ մայրաքաղաքս ժամանեցին անգլիական դեսպանատան երրորդ քարտուղար Պ։ Էլիոդ Սեվասաարոլէն եւ Մաղնիսայի ընդհանուր դատախազի օգնական Օսման պէյ իւր պաշտօնատեղին։

—Կիրակի օրը Մեծ Շուկային մէջ քսակահատ մը ձերբակալեցին, որ կնոջ մը ձեռքէն փոքր ծրար մը յափշտակած էր եւ կը փախչէր։

—Երկկ ժամ 8ին հրդեհ ծագեցաւ Պոլիս Շէհր էմինի Թաղն և փայտաշէն տուն մը այրեցաւ։

—Ոստիկանութիւնը շաբաթ և կիրակի օրերն հեռաւոր վայրեր աքսորեց քանի չափ չարագործներ։

—Զմիւռնիոյէն կը գրեն թէ տեղւոյն տանիմարքեան հիւպատոս Ճոն տը Ճոնկ ասպետն, որ երկար ժամանակէ հեւէ հիւանդ էր, մեռեր է։ Հանգուցեալն երիցագոյն անդամն էր Զմիւռնիոյ հիւպատոսական մարմնոյն։

—Հելլենական խորհրդարանի անդամ Պ։ Բուսմանտրոս մի քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի։

—Վեհ։ Սուլթանն իմանալով որ ի Գասբմիաչա Պէյլիք Բիպէ Փաշայի մզկիթը նորոգութեան կը կարօտի, հրամայած է հարկ եղած նորոգութիւնները կատարել կայս։ անձնական գանձուն ծախիք։

ԹՈՔԱԽՏԻ ՆՈՐ ԴՐԱՄԱՆ

Պաղատանէն Աէրոբէլի ուղղեալ նորագոյն նամակի մը մէջ ծանուցուած էր հայ կնոջ մը, Տիկին Անանա Յարութիւնեանի նոր մէկ գիւտն ի դարման թոքախտի և կուրծքի հիւանդութեանց։ Այժմ կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ Մր Անա Աբրահամ Թեղոհոֆնէն Հնդկաստանէն բերել տրուած են և կը վաճառուին ի Դեղագործական Մթերանոցն, Քարաքէյ, Տէյիրմէն խան, թիւ 18։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ

Այս գիշեր

ՀԻՒԳԸՆՕՆԵՐԸ (LES HUGUENOTS)

ԱԶԳ ՕՍՄ։ ՀԱՆՐ։ ՊԱՐՏՈՒՑ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ Նամիա լՀին (Միւթէսարբիութիւն Քարասիի) ձկնորսութեան և ջրագնաւի որսի, ինչպէս եւ անդ հաւաքուած եղեգնի տրոց վարձակալութիւնն 1889 փետրուար ամսոյ վերջը լրանալով, այս տուրքերը վարձակալութեան պիտի տրուին երեք տարուան համար։

Վերջնական ճանրդը տեղի պիտի ունենայ փետրուար կ'ին։ ուստի այն անձինք որք կը փափաքին մասնակցիլ այնմ, կը հրաւիրուին այդ թուականին առաջ ներկայանալ Օսմ։ Հանր։ Պարտուց Վարչութեան կեդրոնական Ցնօրէնութեան՝ տեղեկանալու համար վարձակալութեան պայմանաց։

Պոլիս, 7 յունվար 1889

1—3

ՕՍՄ։ ԿԱՑՍ։ ՊԱՆՔՍ.

Կը ծանուցուի հասարակութեան, թէ կրնաց Օսմ։ Պանքայի Ղալաթիոյ գրասենեակներէն գնել երկաթուղւոյ յառաջիկայ վիճակահանութեան բաժնեմներէն, ամեն օր ժամ 10 էն 3½ (Ը։ Ե։)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կը գտնուին ամեն գրավաճառաց քով

ՎԱՂԸ ԵՒ ԴԱՐԱՐՈՒՄՆ ԺԱՄԱՆԱԿ։—Բարոյավէպ։ Հեղինակութիւն Օթ։ Ն։ Էսատեան։ Հաստատեցեալ է Խաչիւղի Գաֆիպեան Որբանոցին։ Կեդրոնատեղին «Ազատելքի տպարանը»։

12 Գին 10 Ղրուշ 3—10

ՀԱՒԱՔՈՅՑ հատընտիր քերթուածոց Գաղղիական մատենագրութեան, հանդերձ ռացատրութեամբ և արտասանական կանոններովն, ի պէտս ազգային վարժարանաց։ Աշխատասիրեաց Որիշան Գ։ Ոսկեան։ Կեդրոնատեղին 3։ Դավաֆեան։

13 Գին 4½ Ղրուշ 3—5

ՊԱՏԿԵՐ Աստուածաբանական Ս։ Եկեղեցւոյ Հայատառեայց։ Հարց և պատասխանիք ի Ս։ Գրոց։ Աշխատասիրութիւն Ստեփան վարժապետ Աբրիկեան Զմիւռնացւոյ։

19 2—5

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՂԱՍ

Բարիզ, 21 յունվար

Թունքինէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ֆրանսական զօրքերը, սաստիկ կռուէ մը յետոյ, գրաւեր են զՇոմայ, ԳԸԼ խաւոր ապաւէն ծովասպատակաց։ Ֆրան սացիք տասներեք մեռեալ ունեցեր են։ Կը շարունակեն հալածել ծովասպատակները։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 10 յունվար

Դահեկան

Օսմանեան Բօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց։ (Տիաց։ Դ։ Սերի	16	81
Պօրսայէն գոցուելէն վերջը »	16	31
Բերսայի մէջ »	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ »	16	27
Կէս օրին »	16	27½

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	43	16
Այս առաւօտ	43	5
Կէս օր	43	5

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա։ Սերի	27	30
»	Բ։ »	16	
»	Գ։ »	16	27

ԲԱԺԻՆՏՈՒՄՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անդլ։ Լր։	4	20
Քրէտի ժէնէրալ	Օսմ։ »	9	
Պանք տը Փարիս	» »	7	8
Սօս։ Շանժ է վիլէօր	» »	4	33
Թրամուէյ	» »	455	
Բուտվէլի երկաթուղի	Ֆր։	48	
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—	—
Բաժնեթուղթ Լավրիօմի	»	123	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ՂՐՇ։	100	
20 ֆրանքնոց	»	87	27
Աղգիական ոսկի	»	116	32
Իմպերիալ	»	91	
Քրիմիշ	»	51	5
Լուպլի թղթադրամ	»	8	52
» արծաթ (տարբ)	»	77	
Մէճ։ արծաթ (տարբ)	»	168	32
Վենցոց	»	103	20
Հունգաց	»	103	30
Մէթալիք	»	102	
Թասֆիյէ	»	10	20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 21 Յունվ։ ժամ 5 վայր։ 15 երեկոյ

Անգլ։ քսանօրեայ		89	
Օսմ։ » Սերի Դ։ բացուեցաւ		15	1/8
» » » գոցուեցաւ		15	1/8
» » » Ա		27	1/2
» » » Բ։		15	7/8
» » » Գ։		15	
Օթոման 1871		84	3/4
Փոխառութիւն 1877		97	
Պանք Օթոման		11	1/4
Լուսաւոր փոխառ։ 1885		102	
Եգիպտական միաշեալ (Իւնիֆիէյէ)		83	7/8
» առանձ։ (բրիվիլէժիէ)		102	3/4
Տայրա Սանիէ		79	7/8
Ցօմանկալ փոխառ։ Թօշէլաց		101	3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %		—	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25	55

Վիէննա, 21 Յունվար ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121
Օսմանեան երկաթուղի	22 70

Բարիզ, 21 Յունվար ժամ 3 վայր։ 45 եռակոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 %	104	82 1/2
» » 3 %	83	
Օսմանեան Ֆինսոլիտէ Սերի Դ։ բացուեցաւ	15	32 1/2
» » » գոցուեցաւ	15	30
» » » Բ։	16	
» » » Գ։	15	20
Օսմանեան երկաթուղի	47	25
» լեփիի ժամանակաթուղթ	—	—
Պանք Օթոման	36	25
Գրէտի Լիոնէ	637	50
» Ֆոնսիէ	1340	
Բաժնետոմս Լիոնի	1330	
Սուէզի Ջրան.	2225	
Ռուսական 5 % 1877 ի	101	7/8
Իտալական Ռանթ	95	55
Սպանիական արտաքին	73	3/4
Եգիպտական միացեալ	425	
Բրիօրիթէ թիւրք	440	
Հելլենական 5 %	443	75
Զէք Լոնտրայի վրայ	25	29

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 21 Յունվար ժ։ 10 վ։ 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	82	97 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ	15	30
Եգիպտական	425	

ՈՒՐԻԷԼ ԱՔՕՍԹԱ

Ո—ՒԷԼ Ա։—Ռ։ չարաթ գիշեր, Թէվֆիգ-Պաշիի Թաղապետական Թատրոնին մէջ ներկայացուեցաւ բաւական սուռաբ բաղմութեան մը առջեւ, եւ, որպէս միշտ, նոր յաղթանակ մը եղաւ Ադամեանի համար։ Խաղն, հեղինակութիւն Կուցքովի, Ֆուլոզի և Համիէրի պէս, այլ անշուշտ առնոյմէ նուազագոյն աստիճանաւ, իմաստասիրական խաղ մըն է, և տառամին պահանջած կնիւներու և հանգոյցներու շրջանակէն դուրս, կը պարունակէ խորախորհուրդ սկզբունքներ մարդկային մտաց յառաջադիմական ձգտումներուն վրայ, հոգին յար հետամուտ Անծանօթին գաղտնեաց և անոնց ըմբռնման։ Հոլանտայի հրէից բարքեր կը ներկայացուին մեզ այդ խաղին մէջ։ Երկու խօսքով պատմելով խաղին նիւթը, Ուրիէլ Աքոսթա երիտասարդ Հրէայ մըն է պատական սկզբունքներով, ուստի եւ կը բանադրուի սինակոկէն։ ու երբ կը տեսնէ թէ այս բանադրանքն իրմէ կը բաժնէ իր սիրած աղջիկն և պատճառ կը լինի իր ընտանեաց քայքայման, իր խրոխտ հոգին կը գժգոհի ներումն խնդրելու և մեղայ գոչելու՝ յանձն առնելով ամէն տառապութիւն, եւ անձնասպան կը լինի։ Խաղին մէջ ճշմարտապէս թատերական տեսարաններ կան, մանաւանդ չորրորդ արար

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Կոմս Լօրիս-Մելիքովի մարմինը Թիֆլիս բերելու մասին Պետերբուրգի լրագիրները հաղորդում են վերջնականապէս, որ հանգուցեալի մարմինը պէտք է ծովով բերվի Բաթում, և այնտեղից էլ Թիֆլիս, ուր և պէտք է թաղվի, հանգուցեալի ցանկութեան համաձայն։ Իսկ Թիֆլիսում էլ լուր է ստացված, որ կոմսի մարմինը այսուհետ կը բերվի յունվարի 7-ին կամ 8ին։

—Պետերբուրգում հրատարակվող Նովոյե Վրեմյա լրագիրը՝ պ. Սուվորինի օրգանը՝ իր դեկտեմբերի 17-ի համարում կրկին մի առաջնորդող է նուիրել Լօրիս-Մելիքովի կենսագրութեանը և գործունէութեանը։ Յօդուածը թէև համակրելի չէ բովանդակութեան կողմից, բայց հետաքրքիր է այն կողմից թէ ինչ կարծիք ունի ռուսաց պահպանողական մամուլը հանգուցեալ կոմսի գործունէութեան մասին։ Այդ յօդուածը սկսվում է հետեւեալ նկատողութեամբ. «Կոմս Լօրիս-Մելիքով թէև դաւանում էր հայոց կրօնը և հանաքով էլ երբեմն իրան անուանում էր «խորամանկ արմենչկա», բայց ծագմամբ, լեզուով և կրթութեամբ նա վրացի էր։ Նա մինչեւ անդամ հայերին չէր սիրում, և ընդհակառակը մի որ և է կովկասեցի հին ընկերակցի հետ վրացերէն լեզուով խօսակցելը նրա համար մեծ ուրախութիւն էր, երբ կախեթու գինու բաժակը առաջը դրած, ուտելով բրնձով հաւը, և կովկասեան սովորութեամբ տէրոզրմեան գցելով՝ մեծ զուարճութեամբ պատմում էր իր կեանքից անթիւ դիպուածներ։»

—Աւելորդ չենք համարում հաղորդել էլի մի քանի տեղեկութիւններ հանգուցեալ Լօրիս-Մելիքովի ընտանեկան դրութեան մասին։ Հանգուցեալը ունի մի պառաւ մայր, որ ապրում է այժմ Թիֆլիսում։ Կոմսի ամուսինը պատկանում է Արղութեանների տոհմին, և Թիֆլիսեցիներին լաւ յայտնի գեներալ Արղութեան-Երկայնաբազուկի աղջիկն է։ Լօրիս-Մելիքով ունի հինգ որդի՝ երկուսը տղայ, երեքը աղջիկ։ Երկու որդին էլ զինուորական ծառայութեան մէջ են։ Մեծ որդին պրէօբրաժէնեան դնդի սպայ է, իսկ փոքր որդին կավալերդարդեան դնդի սպայ, պօդպորուչիկի աստիճանով։ Հանգուցեալի մեծ աղջիկը ամուսնացել է ռուսազգի Պ. Նովիկովի հետ, որի հայրը Կ. Պօլսում դեսպան էր։ Լօրիս-Մելիքով որ իր կենդանութեան ժամանակ այնքան բարձր պաշտօններ վարեց, իր ընտանիքին հանգիստ հարստութիւն չէ թողել. նրա թոռած դրամական միջոցները բաւական չափաւոր են։ Մինչեւ մեռնելը կոմսը ստանում էր տարեկան 24,000 բուբլի։

—Պետերբուրգի Նովոյե լրագիրը իր վերջին համարներից մէկում, հիմնվելով հանգուցեալ Լօրիս-Մելիքովի մօտիկ անձանց տեղեկութիւնների վրա, հերքում է իր նախկին կարծիքը թէ հանգուցեալ կոմսը ծագել է վրաց ազնուականութիւնից, և յայտնում է որ, ընդհակառակն, Լօրիս-Մելիքով, պատկանելով լուսաւորչական դաւանութեան, մի և նոյն ժամանակ ծագումէ հին հայկական տոհմից, Լօռու մելիքների ցեղից։

—Դեկտեմբերի 18-ին, Պետերբուրգի հայոց եկեղեցում, ներկայութեամբ շատ բարձրաստիճան անձինքների, մինիստրների և պետական խորհրդի անդամների, այլ և բազմաթիւ երկուսեռի հայերի կատարվել է հոգեհանդիսա Լօրիս-Մելիքովի յիշատակին։

— —

Երկուշաբթի դեկտեմբերի 19-ին, Թիֆլիսի քաղաքային դումայի նիստը բանալով, քաղաքագլխի փոխանորդ, Պ. Իզմայլով, դիմեց ձայնաւորներին մի կարճ ճառով, և յիշեցնելով այն կրուսը, որ ունեցել է Ռուսաստան, և կովկասը կոմս Լօրիս-Մելիքովի մահուան պատճառով, առաջարկեց դումային որոշել թէ՝ ի՞նչ կերպ աւելի պատշաճաւոր է յարգել հանգուցեալի յիշատակը, որը ընտրված է եղել իր կենդանութեան ժամանակ քաղաքային դումայի պատուաւոր ձայնաւոր։ Ցարգելով հանգուցեալ կոմսի յիշատակը, ձայնաւորները ոտի կանգնեցին։ Դուման վճռեց հետեւեալը. 1) հոգեհանդիսա կատարել հանգուցեալի համար. 2) յայտնել հանգուցեալի ընտանիքին քաղաքի ազդարարութեան խորին ցաւակցութիւնը, այլ եւ նոյն ազդարարութեան ցանկութիւնը, որ հանգուցեալի մարմինը թաղվի Թիֆլիսում. 3) դուման ամբողջապէս ներկայ լինի թաղմանը. 4) քաղաքի կողմից սպակ դնել հանգուցեալի դագաղի վրա, եւ վերջապէս, ի պատիւ հանգուցեալի, դումայի վճռեց փակել նիստը՝ առանց անցնելու հերթական հարցերին։

— —

Պետերբուրգի լրագիրները հաղորդելով կոմս Լօրիս-Մելիքովի մասին կենսագրական տեղեկութիւններ, մի քանի սխալներ են անում։ Թողնելով երկրորդական սխալները, մենք ուշադրութիւն կը դարձնենք Միքայել Լօրիս-Մելիքովի ծագման վրա։ Նովոյե Վրեմյա ուղղակի ասում է. «Վրացի ազնուականի որդի, Միքայէլը ծնվեց 1825 թուին»։ Հարկաւոր ենք համարում ուղղել Պ. Սուվորինի օրգանի այդ սխալը,—և այդ ոչ թէ յատկապէս այն զգացմունքից դրդված, որ ուզում ենք Լօրիս-Մելիքով հայ լինի, այլ այն նպատակով, որ պատմական փաստը չը յիշաչրջվի։ Լօրիս-Մելիքովի թէ մայրը եւ թէ հայրը հայ են, եւ պատկանում են լուսաւորչական դաւանութեան։ Նովոյե Վրեմյա լրագիրը դրել է այնպէս, ինչպէս գրել է Նովոյե լրագիրը, թէ «ծագելով վրաց ազնուականութիւնից, լուսաւորչական դաւանութեան է պատկանում»։ Այդ մասամբ հասկանալի է քանի որ մեր եղբայրակից վրացիները սիրում են վիճել այն մասին, թէ Լօրիս-Մելիքովի նախնիքը հին ժամանակներում վրաց ազնուականութիւնից են ծագում առել . . . Զենք ուզում վիճել, մենք միայն ուզեցինք ուղղել Սուվորինի օրգանի եւ այդպիսի լրագիրների շատ պարզ սխալը . . . (Մշ.)

ԻՏԱԼԱՑՈՅ ԱՍԵՆԵՆ ՄԵԾ ՆԿԱՐԻՉՆ

ՈՒ ԻՐ ԳՈՐԾՆ

ՀՌՈՄ, 31 դեկտ.

Ամբողջ տարի մը գեղարուեստից այս մեծ ոստնի մէջ ապրելէ և արուեստին անցեալ ու ներկայ ներկայացուցչաց հետ կենակցելէ յետոյ դեռ չեմ քաջանար գրել այս յոյժ ծանր նիւթի վրայ. և այս անգամ կը գրեմ դարուս գեղարուեստին ամենամեծ մի արդեան վրայ օ՛չ իբր նկարագրութիւն մը, այլ իբր եղերութիւն մը զոր պատմեմ հանառօտիւ։

Մինչ մեծն Ագամեան և եղբայրն Սառա Պէշնար այս տարի իրարու հետեւէ եկան հմայել Թովել Պօլսեցիքդ և յուսալ ամեն ա՛զգ յոյզերով, ես ասդին անանկ մի ներկայացման հանդիսական կըլլամ դեռ, որ կը խենդեցնէ զիս։ Երկու ամսուան մէջ տասն և հինգէ աւելի անգամ գնացի տեսնել այդ անմման ներկայացում որ նկարագիրն ընել ամէն անգամ մոռացեցի բայց չը կրցայ գրիչս բռնել. մի զարմանաք առ այս երբ գեղարուեստից ամենակարճ քննադատք հիացումով կը լռեն դեռ որպէս «քաւել եմ յարնէ գրոս»։ Ալպեանները յեռնա ամեն չրջանակաց և լրագրաց խօսքն նիւթ է այն, և միմակ անուն մը բերաններու մէջ կը դառնայ և կուռի կը մնայ երեւակայութեանց մէջ, այդ է ՄԱՔԱՐԻ

Այս է այն մեծ անձնաւորութիւնն, Թուքանայի՝ այսինքն գեղարուեստից միշտ գերագոյն բնագաւառի գերագոյն ներկայացուցիչը, մեծ ստեղծողն, անմման նրկարիչն, անհամեմատելի գծագրիչն և ի համայն աշխարհ եղական ձեղնանկարիչն որ 1882 թուականէն ի վեր փակուած առանձինն իւր հանճարի հետ, 6 ամաց անընդմէջ երկանց հրաշք առ արդիւնքն այսօր ի հանդէս մեզ կ'ածէ և ապա մեզ հետ դարուց դարանց սերնդոց կը յանձնարարէ զանոնք, ստուեր ձգելով դասական, գաղափարական և դեռ չգիտեմ ի՞նչ կարգ մը գպրոցներու վրայ։ Իտալական արուեստից աշխարհի այնքան արուեստագիտաց լեգէոնների արժող այս դեռ ոչ յիսնամեայ մարդն իւր անմահացման ականատես կըլլայ, ի՞նչ փառք։ Գերբնակա՞ն էակ որ միակ եսի մը մէջ, հանուրց եսը կ'ղգայ, որ միակ հոգիով մը սերնդոց հոգին կը ներկայէ անճառելի հայելոյ մը պէս, իւր հանճարին թափանցութեան մէջ պատկերելով ամեն հասակներն և ամեն յոյզերն։

Գեղագէտք, արուեստաւորք և արուեստասէրք, թատրոնին վարագոյրն բացուելուն անհամբեր հանդիսականաց պէս, վեց տարի սպասելէ զկնի, վերջապէս երկու ամիսէ ի վեր ազգային Սինհոդի դռներն բաց գտնելով խումբ ի խումբ մեզուներու պէս կը մտնեն կ'ելլեն առաւան ժամը 10էն մինչեւ իրիկուան 4։ Ամեն բերնի մէջ գովեստ մը, ամեն դէմքի վրայ հիացում և վերջապէս ամեն աչքի մէջ հմայքի մը ապշութիւնն կը նշմարուի։

Եւ արդ, սիրելի հայ գեղասէրք, պահիկ մը եթէ կամիք, ա՛ռիք ինձ հետ և բարձրանանք տեսնելու համար Մաքարիի հրաշակերտներն։ Ժամանակս չներեր կեցնել զձեզ Սինհոդի պալատան սանդուխներու և նրանցից զարդն ու քանդակներն զննելու և կանգ առնլու ձիւնասպիտակ մարմար կիսարձաններու առջեւ. այք կը ներկայեն իտալական խորհրդարանի և ծերակոյտի և սինհոդի ամենէն երեւելի անմահներն. օ՛ն մոռնենք ժողովսրահն։ Առաջին նկարն որ կը ներկայի մեզ հանդիպակաց պատին ամբողջ ծաւալին վրայ կը ցուցնէ հին հասարակապետական հռովմայեցւոց Սինհոդն (Senatus popolusquem romanus)· հարիւրաւոր հռոմայեցու սեպար ճաղատ ճակատներ ամիթիէատրաձև պարզ նստարաններու վրայ սպիտակ վերարկուներու մէջ՝ մէջընդարս պլլուած՝ ոլիմպեան ատուածոց կաճառը կը ներկայացնեն գոգ։ Բարձրն դէպի վար խուժող զօրաւոր լոյս մը ատիճանական խաւարմամբ մը միանալով գծային հեռանկարի ճշդութեան հետ կը դարձնէ Սինհոդի չրջափակն ահագին կլոր մը ծաւալելով, որոյ հուսկ անդիի ծայրն կեցող ժողովականք կիսովին ստուերի մէջ մնալով խորհրդաւոր կ'ակց խումբի մը պէս կը թուին։ Բոլոր աչքերն ի մի կէտ յառած, բոլոր ուշադրութիւններն միակ ձայնի մը շուրջը խոսացած են որ կ'որոտայ. «Usquequo tandem Catilina, abutere pazienza nostra»· «մինչեւ ե՞րբ չարաչարս պիտի գործածես մեր համբերութիւն, Կատիլինա»։

Կիկերոնն է այն լուսաշող ճակատով թեւատարած ծերն որոյ ակնարկն և չարժումնքն պերճախօսութիւն են համակ։ Այնքան ճիշդ է հոգեկան արտայայտութիւնն որ երբ քիչ մը ընդ երկար նայիք իրեն կարծէք ականջի կը հասնին իւր չեշտերը կամ լաւ ևս շանթերը զորս կը նետէ Կատիլինայի երեսին։ Եւ Կատիլինան ապին առանձնացեալ նստարանի մը մէջ, յուզված, նստած տեղն չհաւքելու պէս, ջղագութեամբ մը երկու բուռին մէջ փրշրելու չափ կը սեղմէ ծունկերն, և սարսափահար իժի ակնարկով մը ատուերամած յօնքերուն տակէն չհամարձակելով ուղղակի ճարտասանին երեսին նայիլ դեռեւին կը նայի դաժանաբար։ Ա՜հ, անհնար է, խօսքով գիրով ասանկ բան չըլլար, մի հաւատաք։

Ամեն ինչ պարզ է այս նկարի մէջ. արձան, քանդակ և այլ որ և է զարդ չկայ և ատեանին կեդրոնն եռոտանի կրակարանի մը մէջ խունկ և հալուէք կը ծխին բարդ ի բարդ թափանցիկ մուխ մը ծաւալելով և տեսարանին վսեմագոյն կերպարան մը տալով իբր գերագոյն վայր մը։

Այս նկարին հանդիպակաց պատին վրայ նորէն կը տեսնուի հռոմէական սինհոդին ուրիշ մի դիրքը։ Սրահի մոց մեծ դռնէն ներս մի լոյս կուգայ հանդիսատեսին աչքերն խաբելու չափ բնական։ Քանի մը սինհոդականք ժողովամէջն առաջ եկել իրենց նստարաններու մէջ իրարու հետ կը խօսակցին։ Մեծ դռնէն ներս ժողովականաց թափոր մը կ'առաջանայ ծանր ընթացքմ, որոյ գլուխն Ապոլոս Գլուտիոս (?) համարակալ սինհոդականն, հին առաքինի հռովմայեցու տիպար, աքանչելափառ կոյր ծեր մը, յեցած իւր չորս հիւպատոս որդւոց թեւերուն վրայ, ցամքած ձեռքերն խարխափելով դէպի առաջ և դողդոջ քայլերով, խորունկ մրմունով մը կ'ըսէ Եպիրիոսի՝ յաղթական թագաւոր Պիրոսի դեսպանին. «Եթէ կամիք խաղաղութիւն, նախ ելիք հռովմէական հողէն»։ Հանդիսականն իմանալ կը կարծէ այդ հրամանի, այդ պատգամի ձայնն և քար կը կորի ալեւորին առջեւ որոյ դիմաց վերին աստիճանի պատկաւելի վսեմութիւնն այնպիսի զգացում մը կը ներշնչէ որ, անպարագրելի է։ Մաքարի, եթէ աստուած մը նկարել ուզէր մարդու դէմքով, ի՞նչ պիտի ընէր արդեօք։ Ցարդ միլիոնաւոր նկարներ տեսայ և ոչ մի անգամ այսքան աքանչելի ծեր մը տեսած ըլլալս կը յիշեմ։ Անմահ Սիէնացւոյն գլուխ գործոցն է այս կոսր։ Դեսպանն Ապոլոսին չափ ծեր բայց աւելի դեռ երիտասարդի ձեւով մը յարգանօք ոտքի ելած է իւր աթոռէն և մէկ ձեռքովն կրթնած աթոռի յենարանին միւսովն վերարկուն բռնած հիացմամբ և պատկառանօք միանգամայն մտիկ կ'ընէ Ապոլոսին պատգամանն։ Այս ահագին նրկարին մէջ ուրիշ նշանակելի շատ բաներ կան, բայց այս զոյգ մը ծերերն, մեզ՝ նորահաս նկարչաց յուսահատութիւնն են։ (Փակագծի մէջ, Մաքարին փոխանակ ստորագրելու այս գլուխ գործոցն, ինքզինքն իսկ նկարած է սինհոդականաց մէջ իբր մին Ապոլոսի չորս որդւոց)։

Գալով երրորդ նկարին որ դահլիճին ամբողջ երկայնութեան վրայ (ոչ նուազ քան 10 մեթր) կը տարածուի, կը ներկայացնէ Ատիլլա Ռէկոլոսի վերադարձն ի Կարքեդոն իւր խոստումն յարդելու համար (?)։ Տեսարանն է Տիբերի եղերքը ուր բիւրք բիւրոց բազմութիւն մը հաւաքեալ ելեր են Ատիլլայի դիմաց ելնելու։ Թագաւորն Ատիլլա ձիոն վրայ նստած, ձեռքերն խաչաձեւ ծալած, ինքզինքն ամենեցունց աչքերուն ներկայացնելով Մուսայից բարձրաքանդակ արձաններն իրը ամենախոշոր ադամանդեր իտալական թագին։ Վերջապէս սիրուն կերպով մը գոգաւորող այս եզական ձեղունին հոսկի եզերքներն կը զարդարեն չորս հրաշակերտներ, այդ մին կը ներկայէ գրականութիւնն և արուեստներն, երկրորդն վաճառականութիւնն և երկրագործութիւն, երրորդը գիտութիւն և չորրորդը զէնքերն։ Այս նկարուց այլաբանականութիւնն նմանը չունի ոչ անցեալ դարուց և ոչ մեր ժամանակաց մէջ։ Մարդկային մարմինն այսքան բնական, կենդանի և թաց նկարուած առաջին անգամ կը տեսնեմ. հրեշտակաց և մանուկներու դիմաց երկնայնութիւնն չունի իւր նման ո՛չ մի նկարի մէջ։ Շունչ և ձայն կը պակսի իրականութիւնը կատարեալ ըլլալու համար։ Գալով ամբողջներու կազմին փիլիսոփայութեան, ինչպէս ըսի՝ ցարդ քննադատ չունեցաւ, ամեն դպրոցի հետեւողք մատ խածած կը լռեն։

Ոչ ոքի կը նմանի վիթխարին Մաքարի, ոչ ոքի կը հետեւի. միայն և միայն ինքն է հեղինակն, ստեղծողն, անկախ բացարձակ։ Տրամաբանութիւն մը չ'կայ որ հակառակի անոր։ Իրական դպրոցի փշրիչ մի յաղթանակն է այս. որ երբէք անհաղնալի չպիտի մնայ և ամեն սերունդներ պիտի ծափեն ճշմարիտն որ անայլայլելի է. և մինչեւ ցայն օր յոր հրդեհն կամ երկրաշարժը—զոյգ համայնածախք—չգան աւերել ամեն բան, պիտի մնան անոնք։

Ադամեան և Սառա իրենց բոլոր դերասանց կարողութիւնն իրենց հետ պիտի տանին այս աշխարհէ և իրենց սոսկ անունը պատմութեան էջերու մէջ զարմանք պիտի պատճառէ։ Մաքարի յաւէտ պիտի ապրի իւր գործոց հետ և իւր մեծագործ և անմահ նախահարց քով նոյն աստիճանի դահու վրայ պիտի նստի։ Ասկէ վերջն յաւիտենական քաղաքն այցելողք, այցելէ յեսոյ Բափէլլա Սանթինան, Ս. Պետրոսը, Վատիկանի Մուսէոնները, Սան Բիէթրո ին Վինքոլի ևն. ևն. իբր նոր ուխտատեղի մը պիտի այցելեն նաեւ իտալական ազգային Սինհոդի պալատը։ Գեղարուեստից ժամանակակից պատուերներ նոր տիպերը ճոխ գլխոյ մը յաւելուածով պիտի ի լոյս գան. և քանի դեռ ողջ մնայ անմահ Մաքարին, միշտ նոր գլուխներ պիտի զարդարեն պատմութիւնն գեղարուեստից։

Ժամանակէ մը ի վեր քիչ մը արդար ամբաստանութիւն մը կը չիկնեցնէր Իտալացւոց երեսներն. այն է թէ, իրենց մեծագործ հարց շաւղին մէջ չին յարատեւեր և թէ արուեստներն անկեալ են յիտալիա։ Սակայն ակներեւ է թէ յօրէ անտի մայեցոց, ողջերթ եւ կեցցէ կը գոչեն միաբերան։

Ատիլլասի նման դեռ չէ բաժնուած քարափէն եւ սեւ գերիներ թիերը պատրաստած հրամանի կ'սպասեն ջերն յուզելու։ Քարափին վրայ Սինհոդականք եւ մեծամեծք իրենց թեւերն կը շարժեն դէպի Ատիլլա։ Ասոնց մէջ Ատիլլասի կինը կայ որ մարելով կընկնի գերուհիի մը թեւերուն մէջ բռնուած, ինչպէս նաեւ իւր ուրիշ տարեկից որդին ընդով դէպի ինքն խոյանալ կ'ուզէ եւ նորէն թեւերու մէջ զըսպուած է։

Անհուն է տեսարանն, բայց հանդիսատեսին ուշադրութիւնն մեծ հերոսին վրայ մնալուանդ կանդ կ'առնու որ նաւուն առաջակողմին վրայ կանգնած է։ Ատոուած և Մաքարին գեսեն հոգեկան ի՞նչ յոյզերով փղձված առանց որ եւ է շարժում մը ընելու չիպշիտակ կը նայի իւր կնոջն եւ զաւկին։ Սոսկալի հանգար, կիսագէմքի մը վրայ գրած է Ատիլլասի հոգին եւ մէկ աչքի մը մէջ բովանդակ սիրոն։

Ատոնցմէ զատ երկու ուրիշ պատկերներ ալ կան որք դահլիճն լուսաւորող զոյգ մեծ պատուհաններու միջամասերն կը զարդարեն։ Սոցա մին կը ներկայէ Գուրիոս Տէնթատոս որ սարսափահարի մը պէս երեսը դարձուցած ձեռքերովն Տարէք տարէք, կը պոռայ հարուածներուն ոյք իրեն կը բերեն ամաններով ոսկիներ եւ այլ մեծարժէք նիւթեր։ (*) Այս նկարն իւր անհամեմատելի կատարելութեանց հետ արեւու մը լոյսը կը ներկայէ որ կը խաղացնէ հանդիսատես աչքերն։

Երկրորդ նկարն ալ կը ներկայէ նորէն ծերակոյտի անդամ մը որ կը գիտէ պատերազմիկներու անցք մը։ Ասոր համար, ա՛լ բառ չունիմ, բոլոր ածականներս մոռնայի։

Հիմա քիչ մ'ալ այս հրաշալեաց թագն կազմող ձեղունին նայինք։ Բոլորովին ոսկեզօծ լարձր եւ լոր քանդակներուն այլաբանական գեղեցկութիւնն նկատելն ալ նկարագրելն ալ գիւրին գործ չէ։ Կեդրոնն, դարձեալ եւ կաղնիի տերեւներէ կազմած փառայեղ մեծ կլորի մը մէջ Իտալիան կ'երեւի թագաւորակ, ձախ թեւին վրայ կիսովին ծալլված եռագունեան մեծ դրօշն կ'ամբառնայ եւ ալ ձեռքովն ոսկի մանկանն բռնած Փիդիասի ժիւեռնէն ալ վեհագոյն կին մը անանկ շարժումով մը կեցած այնպիսի ակնարկով մը կը նայի որ պարզ մահկանացուց յատուկ չէ։ Շրջանակին բոլորտիքն կապոյտ յատակի վրայ ոսկի սաւառով կը կարդացուի «sei libera sii grande»(**)։ Սորա շորջը՝ հազար հազար խորհրդաւոր և շնորհալի զարդաքանդակներու մէջ արուեստագիտական բարձրագոյն ճաշակաւ զետեղված են Հռոմն, Վենետիկն, Ֆիրենցան, Բալերմոն, Թուրինն, Նաբոլին, Ճենովան, Միլանն և Պոլոնիան ներկայացնող Մուսայից բարձրաքանդակ արձաններն իրը ամենախոշոր ադամանդեր իտալական թագին։ Վերջապէս սիրուն կերպով մը գոգաւորող այս եզական ձեղունին հոսկի եզերքներն կը զարդարեն չորս հրաշակերտներ, այդ մին կը ներկայէ գրականութիւնն և արուեստներն, երկրորդն վաճառականութիւնն և երկրագործութիւն, երրորդը գիտութիւն և չորրորդը զէնքերն։ Այս նկարուց այլաբանականութիւնն նմանը չունի ոչ անցեալ դարուց և ոչ մեր ժամանակաց մէջ։ Մարդկային մարմինն այսքան բնական, կենդանի և թաց նկարուած առաջին անգամ կը տեսնեմ. հրեշտակաց և մանուկներու դիմաց երկնայնութիւնն չունի իւր նման ո՛չ մի նկարի մէջ։ Շունչ և ձայն կը պակսի իրականութիւնը կատարեալ ըլլալու համար։ Գալով ամբողջներու կազմին փիլիսոփայութեան, ինչպէս ըսի՝ ցարդ քննադատ չունեցաւ, ամեն դպրոցի հետեւողք մատ խածած կը լռեն։

Ոչ ոքի կը նմանի վիթխարին Մաքարի, ոչ ոքի կը հետեւի. միայն և միայն ինքն է հեղինակն, ստեղծողն, անկախ բացարձակ։ Տրամաբանութիւն մը չ'կայ որ հակառակի անոր։ Իրական դպրոցի փշրիչ մի յաղթանակն է այս. որ երբէք անհաղնալի չպիտի մնայ և ամեն սերունդներ պիտի ծափեն ճշմարիտն որ անայլայլելի է. և մինչեւ ցայն օր յոր հրդեհն կամ երկրաշարժը—զոյգ համայնածախք—չգան աւերել ամեն բան, պիտի մնան անոնք։

Ադամեան և Սառա իրենց բոլոր դերասանց կարողութիւնն իրենց հետ պիտի տանին այս աշխարհէ և իրենց սոսկ անունը պատմութեան էջերու մէջ զարմանք պիտի պատճառէ։ Մաքարի յաւէտ պիտի ապրի իւր գործոց հետ և իւր մեծագործ և անմահ նախահարց քով նոյն աստիճանի դահու վրայ պիտի նստի։ Ասկէ վերջն յաւիտենական քաղաքն այցելողք, այցելէ յեսոյ Բափէլլա Սանթինան, Ս. Պետրոսը, Վատիկանի Մուսէոնները, Սան Բիէթրո ին Վինքոլի ևն. ևն. իբր նոր ուխտատեղի մը պիտի այցելեն նաեւ իտալական ազգային Սինհոդի պալատը։ Գեղարուեստից ժամանակակից պատուերներ նոր տիպերը ճոխ գլխոյ մը յաւելուածով պիտի ի լոյս գան. և քանի դեռ ողջ մնայ անմահ Մաքարին, միշտ նոր գլուխներ պիտի զարդարեն պատմութիւնն գեղարուեստից։

(*) Գուրիոս ի՞նչ եղեր թէ, ես առաւել չսիրեմ ոսկիներու տէր եղած ըլլալ կոչուիլ քան ոսկիներու տէր եղողներուն տէր ըսուիլ։ Հին Հռովմայեցի ըլլալու է սասնկ մտածելու համար։

(**) Աղէկ չեմ գիտեր, կա՛մ Վիքթոր Էմմանուէլ կամ Կառիպալտի է որ ըսած է այս խօսքն Իտալիոյ անկախութիւնը ձեռք բերուելէ յետոյ։

Օ ԳԱՄԵԼԻՈՆ

AU CAMELIA

ՄԵՆ Վ.ԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ ՆՈՐԵԼՈՒԿԻ

194, Մեծ փողոց Բերայի, 194

ՄԻՄԻԱՅՆ 30 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ Վ.ԱՃԱՌՈՒՄՆ

ՄԵՆ ՁԵՂՁՈՎ

ամեն տեսակ ապրանաց, մետաքսեղէնք, բրդեղէնք, բաճանչէ, շրջազգեստի համար ամեն կոնֆէքցիոն եւ եւ եւ, բակլսեալ յունվար 5/17էն մինչեւ 4/16 փեբրվար 1889։

ԱՄԵՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

Վաճառումն ամեն տեսակ կերպասներու կտորներու

ԿԷՍ ԳՆՈՎ

7 3—12

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆՎԻՄԻՆԱՏԻՆ ԻՏԱԼԻԱՅԻ ՈՒՄՈՒՄԻԷՍԻ

Թագաւոր գալանէսիսնէ մէվճուտ օլուլ քեանունի սանիին պէշինճի բէնչշենպկէ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլմէկ մէջ վէ անանէն սօնրա 48 սաաթ զարիքնսա եիւզտէ պէշ գամի գապուլ օլունմագ իւզրէ 24 քեանունի էվվէլ 304 թարիխինտէ էշրայիթի մահտուտէ իլէ իլան օլունան 50000 գէյէյի ճէտիտէ խալիս պագերին միւտաէթի միւզայիտէսի իչպու քեանունի սանիին 14ինճի ճումա իրթէսի կիւնիւնէ գառար թէմսիտ խալիպ օլանլարու իլան օլունուր։

7 քեանունի սանի 304 201

ԻԼԱՆ

ՇԵՀԷՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Իչ եիւզ պէշ սէնէսի իչիւն մերքէզի էմանէթ վէ տէվպիրի պէլէտպէ ապլամը իչիւն թապ վէ իմալինէ լիւզում կէօրիւնէն էվրագ վէ սէֆթիրին պիրլիւնապատա զարարը գաթիսի քեանունի սանիին 17ինճի սալը կիւնիւ վիրիլէճէկինտէն Թալիպ օլանլարին նէվմի մէգբիւրէ գատար միւթէպէր քէֆիլլէրի իլէ պէրապէր Շեհէր էմանէթի մէճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

7 քեանունի սանի 304 244

ԻԼԱՆ

ՊԱՂՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Ինչաաթը ասկերիկէ իչիւն մէվզրի միւնադասայա գէնբլան օն պին ատէտ Մարսիլիա քիրէմփանին քեանունի սանիին օն պիրինճի չարշանպիկ կիւնի գարարը գաթիսի վէ իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլմէթը գապուլ օլունմագընսան Թալիպ օլանլարին ինչաաթը ասկերիկէ տարիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէկլէրի իլան օլունուր։

5 Քեանունի սանի 1889 106

Նօ. 4 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՂՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Էրզրում անապարը իչիւն միւպայնա օլունմագ երիմի պին գըյէ շէքէր վէ երիմի պին գըյէ բաթմէէսին քեանունի սանիի ըումինին օն տէօրմինճիս ճումա իրթէսի կիւնի պիլ միւնադասա գարարը վիրիլէճէկինտէն Թալիպ օլանլարին մադամը սէրասկէրի լէվազիմսիզ սաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

5 Քեանունի սանի 1889 107

Նօ. 5 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՂՐ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Կիրիտ Ֆըրդասը իչիւն միւպայնա օլունմագ Ինկիլիզ բիրինճինին սիմ մէճիտիյէ երիմի պիր ղրուշ օթուզ փարայ հիսապը իլէ պէհէր քիլսսու եէմիմիշ փարայա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուզ քեանունի սանիին երիմի պիրինճի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա Թալիպ օլանլարին մադամը Սէրասկէրի լէվազիմսիզ սաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

4 քեանունի սանի 1889 103

Նօ. 3 2—3

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԳԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Բան մը մի գնէք առանց նախապէս այցելելու ԼՈՒՎՐԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՆ, Բերա, Բասաճ Հաճօբուլօ, թիւ 7-8։ Յառաջիկայ երկուշաբթի 9/21 յունվար 1889 և յաջորդ օրերն պիտի սկսի վաճառասիրաց ամէն տեսակ ապրանաց, ճիշդ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ ԳՆԵՐՈՎ։ Այս բանս կը լինի գործարանատերց հետ համաձայնութեամբ, ամրան եղանակին համար բոլորովին նոր ապրանքներ ձեռք բերելու համար։ Լուվրի վաճառատանց մէջ ի վաճառ հանուած ապրանք են՝ Մետաքսեղէնք, Բրդեղէնք, Թաւշք, Մուշտակք, Ցանդէզի կերպասներ պարանանդէսի համար, Ամեն տեսակ Շղարշներ, Տանթէլաներ, Բա Ֆանդրի, Ժապաւէնք, Կալոն, Մանչոն, Հողմանարք և պերճանաց ու քմահաճոյքի ուրիշ հաղարաւոր առարկայներ։

Առիթը մէկ հատիկ է. թո՛ղ ամէն ոք օգտուի։ Ն. ԹԻՊԻՐԻՈՒՍ ԵՒ ԸՆԿ.

8 3—15

ՍԴՈՒԴԻ ՄՕԲԻՒ ՋԻԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Միլան, 26 սեպտեմբեր 1885

Պարոնայք Սգոդ և Պոռն,

Սգոդի օշարակը գործածութեան մէջ սուտ չչնաներ զինքը բաղկացնող նիւթերուն առատութիւնները։ Կ'երեւի իսկ թէ իրենց խառնուրդը, թո՛ղ որ երկուքն ալ աւելի սխորժահամ կ'ընեն, կ'աւելցնեն նաեւ անոնց կազդուրիչ յատկութիւնները։

Այս պատրաստութիւնը լաւ տեղ մը գրաւելու սահմանեալ է մանկանց հիւանդութեանց մէջ։

ՏՐ. ԿԱԼԴԱՆՈ ՍԻՐԱՄՊԻՈ

ԱՍ PANTHEON

ԳԱԼՖՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Բերա Մեծ Փողոց Կալաթա Սերալի մեծ դրան դէմ թիւ 206

Գալֆօրուլօ եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել հասարակութեան թէ, ձմրան եղանակին համար, Բարիզէ բերել տուած են շրջազգեստի համար մեծագոյն գեղեցիկ կերպասներ, ինչպէս նաեւ մանթլոտ մանրեներու համար բրդէ ամեն տեսակ կասիմիրներ, բաճանչերի, կալոններ, պանթել, նորաձեւ մանրներ և այլն։

Բոլոր այս ապրանքներն, որոց վերջին նորաձեւութեանց կը համապատասխանեն և ընտիր տեսակէ են, խիստ աժան գներով կը վաճառուին։

Հարսանեաց օժիտ պատրաստող ընտանիքներ մեծապէս պիտի օգտուին եթէ ուղղակի Գալֆօրուլօ եղբարց վաճառատունը դիմեն։ 2267 20—20

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

96

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՓԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,243,127
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐԻՈՅ 1,932,350

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՏ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,421,200
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐԻՈՅ 946,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած զբաղական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև յարդ տուած վճասին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամագրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՄԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ Վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԲՈՊԷՆՍՈՆ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԲՈՒԼՃԻ ԵՒ ԼՅՈՒԹԱՄԵԳԻՍԻ

Ի Պոլիս Սուլթան Համամ Աշը Լիֆենդի խանը թիւ 15 և 17

Կը վաճառուի մեծ և փոքր քանակութեամբ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԼԻԲԻՏԱՍԻՈՆ

Այս վաղեմի և հռչակաւոր մթերանոցին մէջ տարօրինակ աժանութեամբ կը վաճառուին Եւրոպայի զանազան քաղաքներէն վերջին նորաձեւութեանց համաձայն բերուած արանց և կանանց յատուկ ամէն տեսակ ձերմակեղէնք հովանոցք, գաւազանք, կանանց յատուկ զգեստեղէնք և այլն։ Բաւական է անգամ մը այցելել ԲՈՊԷՆՍՈՆԻ մթերանոցը տեսնելու համար ապրանաց գեղեցկութիւնը, գեղեցկութիւնն և գներու այնպիսի աժանութիւն որ գործարանի գնոյն կը հաւասարի և չիրնար մրցող մը ունենալ։

Գիներն որոշուած են Օսմանեան ոսկին 108 ղրուշի հաշուով։ 5

Յ. ՄԵՐՈՎԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. ԲՈՒՖԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻԱ.

Կ'ընդունին ամէն տեսակ արտածութեան եւ ներածութեան ապրանաց յանձնարարութիւններ որք կը գործադրուին շահաւէտ կերպով եւ նպաստաւոր պայմաններով. հասցէ O. Séropian & Cie Marseille. հեռագրոյց համար, Séropian Marseille. 161

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

GLASGOW & LONDON ԿԱՑԿՈՒԻ ԵՒ ԼԸՆՏՐԷՆ

Դրամագլուխ 300,000 Անգլիական ոսկի

Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալք ՀՈՖԹԱՆ ԵՂԻԲԱՐ եւ ԸՆԿ.

(171) Պոլիս, Սուլթան Համամ, Սայտ էֆէնտի խան, թիւ 13, 14, 15

ՊԼԱՆՔԱՈՒՌ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ
BLANCARD
ԵՐԿԱԹԻ ԱՆԵԼՔ ԻՕՏԻՒՐՈՎ

PARIS 1855 — NEW-YORK 1853

Ընդունուած Բարիզի բժշկական Ակադեմիային, Ցրտանկան պաշտօնական Իօնմիւլէ-ուէն, եւ արտօնեալ Բեղեսպարէնի բժշկական խորհրդէն։

Այս Դեղահատներն, որք իրար խառնած են Իօտին և Երկաթին յատկութիւնները, մանաւանդ կը յարմարին այն բազմաղան խոթութեանց որ յառաջ կուգան խոշոյին սերմէն (ուռեցք, պալարեր), հիւանդութիւնք որոց դէմ անկարող են պարզ երկաթախառն ջուրերը, Դեղնութիւնէն, Սերմնամոլութենէն, Դաշտանի հիւանդութենէ, Թոքախտ, Գաղղիական ախտ եւ։ Վերջապէս ամենազգաստ դարման մ'են ստամաքը գրգռելու և աւշային ու տկար խառնուածները բարեփոխելու համար։

Ծան. Անմաքուր կամ խառն երկաթի իօտիւռը գրգռիչ ապարդիւն դեղ մ'է։ Իրը ապացոյց Պլանքաուի Դեղահատներուն զօրութեան և վաստակաւորութեան պէտք է վնտռել մեր արծաթեայ կնիքն, այս ստորագրութիւնն և Union des Fabricants-ի դրոշմը։

Դեղագործ է Բարիզ, Rue Bonaparte 40
Զգուշանալ կեղծերէն

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տարբեր Այէրի ջերմային հիւանդութեանց այս դեղն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիկական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնը և ապաքինիչ ստոյգ յատկութիւնը երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ դատութեամբն։ Այս ֆիզիկական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անչափելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով՝ կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդը, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն, որոց ասնունները տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թագուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն, մաղձային տենդ և հրատաս տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնը կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտը ապականեալ և թունաւորեալ բ ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ էուրեալ ժահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և ականներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կաղերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ինչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղն կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կաղերու ազդեցութիւնը և զորս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որպ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 166

PAPIER WLINSI

Վլէնսի թուղթին ահագին յաջողութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բորբոքումները դուրս քաշելու յատկութիւնն ունի։ Առաջնակարգ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի տկարութեանց։ Հարբուխ, Պրոնխիդ, Կոկորդի ցաւ, Ցօդացաւ։ Իր գործածութիւն շատ պարզ և դիւրին է։ Կը բաւէ միայն անգամ մը մարմնոյն վրայ դնել։

J. Wislin & Cº. 31, Rue de Seine Paris

Կը գտնուի ամէն դեղատանց մէջ։
Պահանջել Վլէնսի անունը։

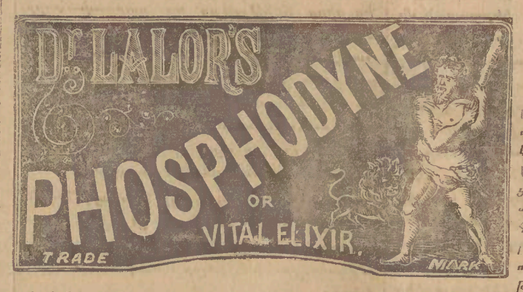

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ, ՈՒԺԻ ԿԱՐԻՔՈՎ

ՖՈՍՖՈՌԻՆ ՏՈԿԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ—Վերջին չորս եւ հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է է թէ այս գեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ԱՌԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժիչու համար ուղղի հիւանդութիւններն, անդամալուծութիւն, դիւտութիւն, զգայունչք, տանական կարողութեան վատնումս կորուստ, եւ տանական այլերու կորուստներն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարումներ։

Կը բուժէ գլխուարամութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լիսդի եւ երիկամանց հանգուցութիւններն, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները. ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը. կը կասեցուցէ կենսական այժերու ո եւ է կորուստ որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ։

Ջղային տկարութեան եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս գեղին ազդեցութիւնն անմիջական և մեծագոյն է։ Մելancոլիութեան զգացումներն եւ ախտանիշք կ'ոնչեանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը։

ՏՈԿԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՍՏԻՆԸ ջղային հիւծ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'ստեղծէ, արեան մէջ մանրանելով կենսական էլեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեղրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է, Աշանական կորզիչ կը կենդանացնէ մարգիպային ամէնոյ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մտքին տալով հոգւոյ եւ առոյգ առողջութիւն մը այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահաբար եւ գոհունակութեամբ։ Ախորժակամ է, կը զարթեցնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն մը կուտայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մտաւորական կարողութիւնց նշանաւոր յաջողմամբ եւ օրութեան եւ բարօրութեան զգայմամբ մը որը վարժութիւն հիւանդը չատուց ի վեր կորուսած էր։ Մարդոյութիւնը վերանորոգուած է։ Ախորժակը հրաշալի կերպով կ'աւելնայ։ Ազեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կատարուի։ Քունը կը լինի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Դէմքը կ'ակսի լինալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչերը շողշող կը լինին, մորթը պայծառ եւ առոյգ դարձ մը կ'առնու, մտքերը այլ կ'ստանան։

Զգուշացէք ասոր նմանութիւնէն։ Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոդինը պարունակեալ է այն ամէն շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան գրոշմը կը կրեն ու լատերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England, վրան փորագրուած։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծել։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով,

Մ. ԷՍՄԱՒԵՆՏ ԳԱԼԱԹԻԱՆ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վարիտա, պարկանոցին քով, կայարան Թրամուէյիոյ։ 95 եւ 76

ԵԹԷ ԿՐ ՀԱՃԱՔ

ԱՌԻՔ ՄԻԱՑՆ

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՍԻՆԵՐԸ

ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ՄԱԳՆԻՍ ԹԱՍԹԻԼԱՆԵՐԸ ՀԱՏԱՍՏՈՒՄ

Որք շնչուելով եւ ուտուելով կը հերգործեն ընդդէմ Հարբուխի, Պրոնշիդի, Դուսմի, Շնչարգելութեան, Ջանի կերկեման, Խռչակատարի եւն։ Ամէն թիշկք կը յանձնարարեն ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՍԻՆԵՐԻՆ գործածութիւնն եւ կ'արգելուն գործածել խայծղանի այլ եւ այլ շաքարահատերէն

ԱՆՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆՔ

Խայծղանի շաքարահատերու—

1. ՄԱՐՄՆԱԿԱՆ ԹՈՂՈՒԱԿՆ, ուստից իրենն խայծղանի կարգը եւ անլուծելի զանազան աղ մներն որք բեռնին մէջ չլուծուելով կ'ելթան ստամոքսը կ'իջնան, առանց դոյզն ինչ խայծդան հաշարգելու. շնչառական խողովակաց որոց սահմանեալ են.

2. ԹՈՂՈՒԱԿԱՆ ԾԱՐԻՆ խայծդանի հատիկները կը մտնեն ստամոքսի մէջ և զայն բեռնաւորելով շաքարով եւ թերգինի նիւթերով, յառաջ կը բերեն ստամոքսի անհանգստութիւններ.

3. ԱՂԻՒՆԵՐՈՒՆ մէջ կը շարունակուին այս հատիկներուն պատճառած անհանգստութիւնք և յառաջ կը բերեն Բրոնշիտ, Վէրք, Խիթ, Եր. Իրենց պատճառած ափոնի, մարքիին պատճառաւ.

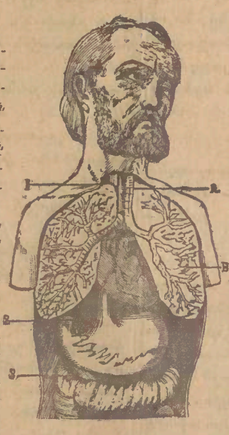

ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՔ

Ժէրտուէլի Բասթիլներու—

Ա. ՇՆՉԱՓՈՂԵրուն մէջ ժէրտուելի բասթիլներու գոյորշիներ, ները մեծապէս կը ներգործեն իրենց առողջարար և կազդուրիչ յատկութեամբ, քանի որ կը շնչուին ու կը ծծուին.

Բ. ԹՈՔՆԵՐՈՒՆ մէջ մէն մի շնչառութեան կը հասնին ժէրտուելի բասթիլներու գոյորշիներն և բնականաբար տարածուելով ամ մթնոլորտ ի գործ կը դնեն իրենց փրկաբար ազդեցութիւնը.

(Բարիզի բժշկի՝ ն ամենանշանաւոր թեթեւ, կաղեթ տը Օրիլիօ. ոյսպէս կը խօսի բասդիլներու վրայ. «Պ. ժէրտուելի պարզ միջոց մը գտած է խայծդանի մանր մանրելու. Հարմար շնչափողերու ամենէն նուրբ թեւերուն մէջ, ուստից պարունակելու պատասխան նիւթեր։ Այս պատճառով խայծդանին ազդեցութիւնն ոչինչ արտ է որ քանի մը բասդիլներ կը բաւեն հայը դարձեցնելու։»

ԺԷՐՕՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՍԻՆԵՐՆ անհրաժեշտ են ամէն անոց որք ծայներնին կը յոգնեցնեն, արձակ օդի մէջ կ'ուշխատին կամ իրենց պարապմանց պատճառաւ ստիպուած են գրպանիս գոյորշիներ ծծել, ինչպէս Դործաւորք. Ջարդարարք, Կառավարք, Երգիչք, Դեղասանք, Առնարարք, Բարոյիչք, Փաստաբանք, Լուսցիչք, Դասախարանք, Երկաթուղայ Պաշտօնեայք եւն եւն։

Տարին 100,000ն աւելի մարդիկ կը բժշկուին այս Բասդիլներով եւ Պ. ժէրտուէլ 40,000ն աւելի շնորհակալեաց նամակ ունի.

ԺԷՐՕՏԷԼԻ Բասդիլներն են խայծդանի միակ բասդիլներն որք փրկաբարուած են Փարիզու 1878ի Տիեզերական արուեստանոցի՝ սի կողմէ, Նամարարական որոշմամբ և ըստ խորհրդոյ Առողջապահական խորհրդոյ՝ փորձերու ենթակայուած են, և Ռուսիոյ մէջ թեւ լատարեալ են կայսերական կառավարութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան բժշկական խորհրդոյ։

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 72 Բասդիլ, Ինչպես և Ծանօթութիւն գործածութեան Ենթակը մասին.—Պահանջել ժէրտուելի նշանը

Ա. ԺԷՐՈՏԷԼ, դեղագործ ի Ակն-Մէնհոլ, (Գերմանիա)

Կ. Պոլիս՝ Պն Մարտէ. Դեղագործական Մթերանոցն, Ն. և Ժ. Քանդուբ եղբարք, Թիմոս, Նիսեէլոս, Թէոսորիտես, Վէհնան Քասապեան, Տ. Մ. Սէկիբի, Ա. Դասագրիտաեւ, Նէսոլոս, և Ընկ.—Իզմիր՝ Մ. Քանդուբ—Իսկենտերուն (Սուրիա). Ա. Պալեան. 32

La Compagnie d'Assurances La Mannheim.
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

Ի ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ 12,500,000 ֆրանք
Պահեստի » 2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, գոհարեղէն եւն պարզունակաց ծրարներ, որք յանձնուած են ամենազգէ թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cº d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմէ որք ի միասին ունին 30,500,000 ֆրանք։

Կ'ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիներն շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ազատ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տ. ԼԸՊԼ ԵՒ Վ. ԻԳԴՈՐ ՈՐԴԻ
Ընդհանուր Գործակալք է Կ. Պոլիս այդ երկու Ընկերութիւն

221

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿՆԵՐ
(ԼԱՍԹԻՔ ԳԱԼՈՇ)

NORTH BRITISH RUBBER Co. EDINBURGH

Անգլիոյ Էտինպրկի քաղաքի հռչակաւոր Նորթհ Պրիթիշ Բոպէր և ընկերութեան գործարանին մէջ պատրաստուած։

Ցայսմէ է թէ ժամանակէ մը ի վեր մայրաքաղաքիս մէջ ամենագէշ տեսակէն քաուչուէ մուճակներ կը վաճառուին, զորս ամէն ոք ստիպուած է գնել ճմռուան եղանակին վրայ հասնելուն պատճառաւ։ Այդ քաուչուէ մուճակներն եթէ գնով իսկ ածան լինին, խիստ յարի տեսակէն լինելով մէկ քանի օրէն անգործածելի կը դառնան։

Անգլիոյ Նորթհ Պրիթիշ Բոպէր և ընկերութեան գործարանն աշխարհիս ամենէն գերազանցն է քաուչուէ մուճակներու պատրաստութեան համար։ Իւր արտադրութիւնք խիստ դիմացկուն են ու վայելուչ և բուն իսկ քաուչուէ չինուած։ Բաւական է այս գործարանի լասթիքներէն մէկ զոյգ միայն գնել փոխանակ միւս գործարաններու արտադրութենէն երկու զոյգ գնելու։ Այն ընդունելութիւնը զոր նոյն գործարանի քաուչուէ լասթիքները գտած են մայրաքաղաքիս մէջ, բաւական ապացոյց մ'է նոցա գերազանցութեան։ Այս լասթիքներու խարդախներն երեւան եւթած լինելով հարկ է ուշադրութիւն ընել որ իւրաքանչիւր լասթիքի դուրսի կողմը գանուի առիւծի պատկեր մը և ներսի կողմն ալ կէիս մը։ Եւ յիշեալ նշաններուն տակը էտինպուրկ բառը գրուած լինի։

Այս լասթիքներ կը գտնուին ի Ղալաթիա Քարաքէօյ թիւ 5 Տիմանդի Սորկիատէսի, ի Պոլիս Սուլթան Համամ թիւ 47 և 49 Սեպուհ Տէսիրճեանի վաճառատանց մէջ և բոլոր քաուչուէ լասթիք ծախողներու քով։ 16

ՍԳՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ
(EMULSION SCOTT)
ՍՈՊԻՆ ՉԿԱՆ ՀՈՒՏԻՒՂ

Լիքոֆոսֆիտներ ու ալոյ

Պատրաստեալ ձեռամբ Մարդի և Պոմէնի, ի Նիւ-Եորք

Կարիք չունի ախորժահամ է

Մարիւ ձկան հոտ՝ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, Լիքոֆոսֆիտներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտաւութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ոսկրաձութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն,

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։ Գործակատարք են Համէք և Շիրնէլ, Պոլիս։ 176

ՇԻՐԲԷԹԻ ԵՒ ԱՑՐԻՑԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ
1889 Յունվ. 1 Կիրակի օրէն սկսեալ մինչև յետոյ տնօր.

(Բաց է Կիրակի օրերէն) Եւրոպական եղերքն կամաւոր ելքեր Սամսուն Բ. Բերեան—Ռիզէ։

2 30 Եկնիմ. Մէկպոպ. Պէյրութ. Թարպ. Եկնիք. Մերսին. Ր. Հիսար (Ր. Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդուցի)	18
3 30 Եկնիմ. Մէկպ. Պէյ. Թարպ. Եկնիք. Պիլէն. Մերսին. Պոյամ. Ր. Հիսար Պէպէք (Արմավ շաբ հետ պիտի հաղորդուցի)	34
4 45 Եկնիմ. Մէկպ. Պէյրութ. Թարպ. Եկնիք. Պիլէն. Մերսին. Պոյամ. Ր. Հիսար Պէպէք Աքնվ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք	28
6 15 Եկնիմ. Մէկպ. Պէյ. Թարպ. Եկնիք. Պիլէն. Մերսին. Պոյամ. Ր. Հիսար Պէպէք Աքնվ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք	1
7 — Եկնիմ. Մէկպոպ. Պէյրութ. Թարպ. Պէյդզոզ Բաշպ. Եկնիք. Մերսին. Գանդրմ. Ր. և Ա. Հիսար Գանտրլ. Աքնվ. Զէնկ. Պէյլեր. Օրթաք. Գուրզ. Պէշիք. Իսկ.	25
8 15 Ա. և Ր. Գանդ. Եկնիմ. Մէկպ. Պէյ. Թարպ. Եկնիք. Մերսին. Ր. Հիսար Պէպէք Աքնվ. Գուրզ. Օրթ. Պէշիք.	19
10 — Մէկպոպ. Պէյրութ. Թարպ. Եկնիք. Մերսին. Ր. Հիսար Աքնվ. Գուրզ. Օրթաք. Պէշ.	21
Արքնավոնտիկներն կամաւոր ելքեր շոգենաւ.	
2 — Եկնիք. Մէկն. Պոյամ. Ր. Հիսար Պէպէք Աքնվ. Գուրբուշ. Օրթ. Պէշիք.	20
2 — Պէպէք Աքնվ. Գուրբուշ. Օրթ. Պէշիք.	1
3 — Պէպէք Աքնվ. Գուրբուշ. Օրթ. Պէշիք.	25
3 20 Ր. Հիսար Պէպէք Աքնվ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք. Գալաթիա	33
4 — Աքնվ. Գուրբ. Օրթ. Պէշիք.	23
4 35 Գեկէք Աքնվ. Գուրբուշ. Օրթաք. Պէշիք. Գալա.	21
10 50 Հիսարէն ուղղակի կամաւոր	1
11 20 Պէպէքէն ուղղակի կամաւոր	25
Ախիսկան ելքերէն կամաւոր ելքեր շոգենաւ.	
2 — Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գալա	28
2 15 Պէյրզզ Բաշպ. Զուզ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. պիտի հաղորդ.)	23
2 45 Ր. և Գալ. դ Պէպոդ. Պէպէք. Թարպ. Պէյդզ Բաշպ Զուզուզ. Գանդան. Ա. Հիսար Գանտրլ. Վանիք Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. (Ուրբաթի օրերը ժ. 3 15 Իսկիսատր)	19
2 50 Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիքաղ	21
3 85 Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իսկ.	1
4 50 Գանտ. Վան. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իսկ. (Բացի ուրբաթէ)	18
5 — Պէյդ. Բաշպ. Զուզ. Գանդ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Զէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք.	20
7 — Միրկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Աքնվ. Զէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզ. Պէշիք. Իսկ.	33
9 — Պէպէքիւք. Թարպ. Պէյդզ Բաշպ. Գանդրմա Ա. Հիսար Գանտրլ Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլերպէյ Գուզ. Իսկ. (Ուրբաթի օրերը Պուպուլտը)	23
10 20 Գանտիրլի Զէնկէլբէյ	28
11 — Գուզկունճուքէն ուղղակի կամաւոր (Բացի ուրբաթէ)	20

(Բաց է Կիրակի օրերէն) կամաւոր Եւրոպական եղերք երթեւեկուց շոգենաւոց ելքերն

3 — Պէշիք. Օրթ. Աքնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Մերկ. Եկնիք. Թար. Պէյդ. Կենիմսէպէ	28
3 45 Գալաթա. Իւսկ. Պէշիք. Գուզզ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկէր. Աքնվ. Գանտրլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանտրլը. Մերկ. Եկնիք. Բաղչ. Պէյդ. Թարպ. Պէպ. Կենիմսէպէ	25
4 30 Պէշիք. Օրթ. Գուզ. Աքնվ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճ. Եկնիք. Թարպ. Պէյդ. Եկնիմ.	1
5 15 Իսկ. Պէշիք. Գուզզ. Օրթաք. Պէյլ. Զէնկ. Աքնվ. Գանտ. Ա. և Ր. Հիսար Գանտ. Մերկ.	33
6 — Գալաթա. Պէշիք. Օրթաք. Գուբուշ. Աքնվ. Պէպէք. Ր. Հիսար Մերկ. Պիլէն. Եկնիք. Պէյդ. Թարպ. Պէպ. Մէկպ. Եկնիմ. և Գալաթաներ	19
7 — Պէշիք. Իսկ. Գուզզ. Օրթ. Պէյլեր. Զէնկ. Աքնվ. Գանտրլ. Ա. և Ր. Հիսար Մերկիլեն Եկնիք. Թարպ. Պէյիւք.	23
8 30 Պէշիք. Օրթ. Աքնվ. Պէպ. Ր. Հիսար Մերկ. Եկնիք. Թարպ. Մէզար. Պէպ.	21
10 30 Ր. Հիսար Պոյաճ. Մերկ. Պիլէն. Եկնիք. Թարպ. Պէյդ. Պէյիւքտերէ. Մէզար. Եկնիմ.	18
11 10 Եկնիմ. Թարպ. Պէպ. Մէզպ. Եկնիմ.	19
11 35 Պէշիք Ր. Հիսար Պոյաճ. Մերկ. Պիլէն. Եկնիք.	20
Կամաւորէն Արքնավոտիկներ երթեւեկող շոգենաւոց ելքերը	
3 30 Ուղղակի Արքնավոտիկ	23
4 — Ուղղակի Պէպէք	21
9 55 Պէշիք. Օրթ. Գուբուշ. Արքնավ. Պէպ. Ր. Հիսար (Պատրոն Եղնոյ շոգենաւին հետ պիտի հաղորդուցի)	1
10 35 Պէշիք. Օրթ. Գուբ. Աքնվ. Պէպէք	25
11 20 Գալա. Պէշիք. Օրթ. Գուբ. Արքնավ. Պէպէք Ր. Հիսար Պոյաճիք.	28
11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուբուշ. Արքնվ. Պէպէք	1
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուբ. Արքնվ.	25
Կամաւորէն Ռումական եղերք երթեւեկող շոգենաւոց ելքերը	
3 — Ուղղակի Զէնկիլիքաղ	1
3 30 Իսկ. Գուզզ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ. Զուզուզ. Բ. պոյնէն Պէյդ.	20
4 15 Ուղղակի Գանտիլի (Բացի ուրբաթէ)	18
9 25 Պէշիկթաշ, Գուզկունտ. Պէյլեր. Զէնկէլ. Վանիք. Գանտրլ. (Գանտրլիր գացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)	28
10 5 Գանտրլի Ա. Հիսար Գանդ. Զուզ. Բաղչայ. Պէյդ. Թարպ. Մէզարպ. Գալաթաներ	34
10 40 Իսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ)	20
10 50 Պէշիք. Գուզզկ Պէյլեր. Զէնկէլ. Վան. Գանտ. Պէպէք (Ուրբաթի օրերը Իսկ. Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի)	33
11 20 Գանտրլ. Ա. Հիսար Գանտրլ. Զուզ. Բաղչայ. Պէյդզ	35
11 45 Գալաթ. Գուզ. Պէյլ. Զէնկ. Վանիք.	21

Ծան.—Օրէր միջոցաւ եղած ասան, շոգենաւք ելնելոց գտնուած տեղը պիտի Ցուցնեն.

181